

Nasza szkoła

Podręcznik do szkoły podstawowej

Maria Lorek, Monika Zatorska

klasa 2

część 4

Adaptacja dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Agnieszka Bajewska-Kołodziejak, Katarzyna Cichocka-Segiet, Małgorzata Czajkowska-Kisil,
Emilia Danowska-Florczyk, Piotr Mostowski, Paweł Rutkowski, Małgorzata Skuza, Krystyna Ziątek

PORADNIK DLA NAUCZYCIELA

WSTĘP

Szanowni Państwo,

mamy przyjemność przekazać Państwu materiały zaadaptowane dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. W klasie drugiej do każdej pory roku zostały przypisane dwie książki – nauczanie zintegrowane i tom matematyczny. Podział ten odzwierciedlają też nasze poradniki.

Mimo rozbicia treści na osobne książki nasza adaptacja zachowała swoją strukturę. Książka, którą trzymają Państwo w rękach, ma służyć jako przewodnik i ułatwić korzystanie z zestawu materiałów. Sam zestaw składa się z następujących elementów:

- » tomu zaadaptowanego. W porównaniu z wersją podstawową zostały zmodyfikowane treści poleceń. Większość ilustracji również zmieniono pod kątem zwiększenia ich czytelności;
- » materiałów w polskim języku migowym (PJM). Na dołączonej płytce znajduje się multimedialna wersja adaptacji. Filmy z tłumaczeniami zawierają wszystkie treści podręcznikowe, ponadto opisy wybranych ilustracji, bajki, opowiadania oraz treści nawiązujące do codziennych sytuacji w życiu głuchego dziecka;
- » zeszytu piktogramowego, w którym zostały umieszczone tabele z piktogramami PCS (*Picture Communication Symbols*) do poszczególnych lekcji z elementarza. W klasie drugiej dodaliśmy też wybrane polecenia zapisane znakami PCS. Mamy nadzieję, że dzięki temu korzystanie z adaptacji będzie jeszcze łatwiejsze – wszystkie symbole (zarówno użyte w tablicach tematycznych, jak i poleceniach) znajdują się w jednym miejscu;
- » niniejszego poradnika dla nauczyciela, w którym zawarto wskazówki metodyczne do wszystkich lekcji, skrócone wersje czytanek oraz dokładny opis wprowadzonych zmian.

W tym miejscu bardzo serdecznie chcielibyśmy podziękować firmie DynaVox Mayer-Johnson za udzielenie nam licencji na wykorzystanie znaków z systemu PCS.

Najważniejszą zasadą przy tworzeniu poradnika dla nauczyciela było nastawienie na jego zastosowanie w codziennej pracy w klasie. Nacisk położyliśmy więc na uwagi praktyczne i ćwiczenia, którymi można wzbogacić lekcje. Oprócz tego wprowadziliśmy podział na poszczególne moduły, aby jeszcze szybciej

i wygodniej mogli Państwo odnajdować najistotniejsze informacje. Nowy układ przedstawia się następująco:

- » zaadaptowane strony – dzięki nim nie muszą mieć Państwo przed sobą dodatkowo drugiej książki, wszystkie materiały do lekcji można przejrzeć w jednym miejscu;
- » teksty poleceń przed adaptacją – umożliwiają łatwe sprawdzenie oryginalnej formy pytań i wprowadzonych zmian;
- » adaptacje graficzne – wyszczególniono najważniejsze zmiany w ilustracjach w porównaniu z tomem oryginalnym;
- » Na co szczególnie zwrócić uwagę? – w postaci listy zaznaczono zagadnienia z danej lekcji, które wymagają szczególnej uwagi w pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; są to punkty, które być może będą wymagały dodatkowych wyjaśnień i ćwiczeń;
- » przykładowe ćwiczenia dodatkowe – lista aktywności rozszerzających ćwiczenia z oryginalnego podręcznika; to propozycje, które ściśle odpowiadają zidentyfikowanym trudnościom, stanowią dodatkową inspirację do zajęć;
- » piktogramy – zamieszczony spis symboli z tablicy znakowej oraz wypisane polecenia zadane za pomocą piktogramów mają ułatwić planowanie lekcji i wzbogacanie zasobu leksykalnego ucznia. Ponadto wprowadziliśmy uwagi na temat budowy niektórych znaków-złożeń oraz garść porad praktycznych o tym, jak najefektywniej korzystać z komunikacji symbolami PCS.

Życząc owocnej pracy, zapraszamy do korzystania z naszych porad i sugestii

Agnieszka Bajewska-Kołodziejak
Katarzyna Cichocka-Segiet
Małgorzata Czajkowska-Kisil
Emilia Danowska-Florczyk
Piotr Mostowski
Paweł Rutkowski
Małgorzata Skuza
Krystyna Ziątek

1
maja
Święto Pracy

2
maja
Dzień Flagi
Rzeczypospolitej
Polskiej

3
maja
Święto
Narodowe
Trzeciego Maja

Gazeta Przyjazna

Czasopismo klasy 2 Numer 13

Majowe święta

1 maja to Święto Pracy. Obchodzi się je w wielu krajach. Tęgo dnia w szczególności okazujemy szacunek osobom, które starają się jak najlepiej wykonywać swoją pracę.

2 maja jest Dniem Flagi Rzeczypospolitej Polskiej. Kolorystyka naszej flagi nawiązuje do godła Polski. Górny pas reprezentuje orla białego, a dolny tło godła. Kolor biały oznacza czystość, a czerwony waleczność i odwagę.

3 maja obchodzimy Święto Narodowe Trzeciego Maja. Ustanowiono je na pamiątkę uchwalenia w 1791 roku pierwszej w Polsce i w Europie konstytucji. Konstytucja to najważniejszy dokument w państwie. Zebrane są w nim prawa i obowiązki każdego obywatela.

WARTO PAMIĘTAĆ!
2 maja obchodzimy też Dzień Polonii i Polaków za Granicą. Pozdrawiamy wszystkich Rodaków na całym świecie!

4 **GAZETA PRZYJAZNA – 1, 2, 3 MAJA**

5

MAMY NOWYCH CZYTELNIKÓW!

Nawiązała z nami kontakt klasa druga z jednej z warszawskich szkół. Oto fragment listu:

Od Bartka z Waszej klasy otrzymaliśmy kilka numerów „Gazety Przyjaznej”. Gratulujemy pomysłu! Chętnie będziemy z Wami korespondować. Przesyłamy zdjęcie z parady, która co roku odbywa się z okazji Święta Narodowego Trzeciego Maja. Może zamieścicie je w swojej gazecie?

Zaproszenie

Klasa 2a wraz z rodzicami zaprasza wszystkich chętnych na majówkę. Weźcie rower, ubierzcie się na biało-czerwono. Mile widziane są również biało-czerwone ozdoby rowerów. Zbiórka 3 maja o godzinie 10.00 przy ulicy Przyjaznej 3.

Strona: 4

Adaptacje graficzne:

- » zmieniono kolorystykę wybranych elementów ilustracji (tytuł)
- » zmieniono układ wybranych elementów ilustracji (flaga)

Strona: 5

Adaptacje graficzne:

- » zmieniono układ wybranych elementów ilustracji (rowerzysta)

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » znajomość świąt i symboli narodowych
- » szacunek dla symboli narodowych
- » szacunek dla wszystkich ludzi dobrze wykonujących swoją pracę
- » budowa zaproszenia
- » wyjaśnienie pojęcia *Polonia*

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » samodzielne układanie odpowiedzi na pytania odnoszące się do tekstu, np. *Jakie święta obchodzimy 1, 2 i 3 maja?*
- » wykonanie flagi i kotylionu w barwach narodowych
- » powtórzenie wiadomości na temat symboli narodowych: godła, flagi, hymnu
- » uzupełnianie zdań z luką, np. *Hymn Polski to.....*
- » omówienie zachowania i postaw związanych z symbolami narodowymi
- » pisanie zaproszenia na wskazane uroczystości
- » powtórzenie nazw zawodów i nazywanie osób je wykonujących, np. *nauczyciel/nauczycielka, krawiec/krawcowa, sprzedawca/sprzedawczyni* oraz *szewc, mechanik*
- » układanie zdań z wymienionymi zawodami, np. *Szewc naprawia buty. Krawcowa szyje ubrania.*

Piktogramy:

- » **tablica:** biały, czerwony, czytać, dostać, Dzień Flagi, dzień świąteczny, gazeta, klasa, konstytucja, list, maj, numer trzynasty, pisać, Polska, Święto Konstytucji, Święto Pracy, wycieczka rowerowa, wysłać list, ubrania, zaproszenie
- » **polecenia:** Pierwszego maja jest Święto Pracy, Drugiego maja jest Dzień Flagi, Trzeciego maja jest Święto Konstytucji

Natalia Usenko

Mój maj

W roku dwanaście jest miesięcy,
każdy ma w sobie coś milego.
A ja po prostu maj uwielbiam
i czekam cały rok na niego!

Bo jest szalony!
I niezwykły!
Bo zmienia park w zielone morze
i wszystko kwitnie,
rośnie,
śpiewa,
i każdy w dobrym jest humorze...

Ptaki świergoczą jak szalone,
można po lekcjach biec na lody.
Zrywam się z łóżka bez budzika
i mam ochotę na przygodę!

Soboty spędzam na rowerze,
urządzam piknik gdzieś na łące
i tylko żał mi, że ten miesiąc
nie może trwać...
przez TRZY MIESIĄCE!

1. Które zwrotki opisują maj? Jak wygląda maj na ilustracji?
2. Czy potrafisz wyjaśnić zdanie: „Park się zamienia w zielone morze”?
3. Namaluj, jak wygląda maj. Przygotujcie wystawę waszych prac i wymyślcie tytuł wystawy.

6 MÓJ MAJ 7

Strona: 6

Strona: 7

Teksty poleceń przed adaptacją:

1. W jaki sposób maj został przedstawiony w wierszu, a w jaki sposób na ilustracji?
2. Jak rozumiecie zdania: „Park się zamienia w zielone morze” oraz „Maj jest szalony”? Porozmawiajcie na ten temat.
3. Napiszcie swoje wiersze o maju i wykonajcie do nich ilustracje. Przygotujcie wystawę prac. Zaproponujcie tytuł wystawy.

Adaptacje graficzne:

- » zmieniono kolorystykę wybranych elementów ilustracji (tło)

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » nazywanie emocji wynikających z treści wiersza

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » samodzielne zapisanie autora i tytułu wiersza
- » wyszukiwanie w wierszu określeń maja
- » próba wytłumaczenia wypisanych zwrotów – praca w grupach lub parach
- » odpowiedzi na pytania do tekstu – samodzielnie sformułowane lub znalezione w tekście
- » powtórzenie nazw miesięcy
- » układanie zdań typu: *Lubię (miesiąc)....., bo*
- » wskazanie w tekście zdań mówiących o tym, co można robić w maju
- » utworzenie palety kolorów wiosennych – uzupełnianie zdań nazwami kolorów

Piktogramy:

- » **tablica:** budzić się, chłopiec, ja, jeść, jeździć na rowerze, kwitnąć, lody, lubić, maj, miesiąc, morze, piknik, podekscytowany, przygoda, ptaki, rosnąć, śpiewać, trawa, wesoły, wędrować, zielony
- » **polecenia:** Namaluj maj

Roksana Jędrzejewska-Wróbel

Nad rzeką

Majowy poranek był wyjątkowo piękny – słoneczny i ciepły. W taki dzień nikomu nie chce się siedzieć w klasie. Kiedy więc pani powiedziała, że wychodzimy nad rzekę, wszyscy się ucieszyli.

– Hurra! Nie będzie lekcji! – zawołała

Gabrysia.

– To się dopiero okaże – uśmiechnęła się pani.

Nad rzeką drzewa miło szumiały i dawały cień, trawa była miękka i pachnąca, a woda migotała wesoło, odbijając promienie słońca.

– Będziemy się kąpać? – ucieszył się Patryk, jednak pani pokręciła głową i poprosiła dzieci, żeby położyły się na trawie.

Leżeli, nic nie mówiąc, ale naokoło wcale nie było cicho.

Wręcz przeciwnie! Z wodnych zarośli do uszu dzieci docierały

tajemnicze chrobotania, szmery, szumy i pluskania.

– Co to jest? Co tak hałasuje? – zapytała Gabrysia.

– Przecież tu nikogo nie ma – zdziwił się Patryk.

Ale kiedy razem z panią wyruszyli na ekspedycję poszukiwawczą,

okazało się, że nie miał racji. Na brzegu rzeki odkryli bobrowe

żeremie i gniazda rybitwy. Widzieli pływające po rzece kaczki,

a Lucji udało się nawet dostrzec pływającą rybę. Pani powiedziała,

że to losoś – ryba, która żyje tylko w bardzo czystych wodach.

– To znaczy, że nasza rzeka jest czysta! – ucieszył się Darek.

Siedząc nad rzeką, słyszeli dochodzący z oddali głos żurawi

i klekotanie bocianów. Hoan wypatrzył jaszczurkę wygrzewającą się

na kamieniu, a koło stopy Natalii przemknął zaskronec. Wojtek zobaczył pod liściem lopianu szarą ropuchę, a Celina przez lupę dokładnie obejrzała ważkę, która przysiadła na ramieniu Karola. – Czy to była lekcja, czy wycieczka? – zastanawiała się Gabrysia, kiedy wracali do szkoły.

1. Jakie rośliny i zwierzęta zobaczyły dzieci na łące? Poszukaj informacji w tekście.

2. Przeczytajcie pytanie Gabrysi zapisane na końcu opowiadania. Odpowiedz na nie.

3. Czy wiesz, co to jest żeremie?

4. Załóżcie klasowy album o zwierzętach żyjących nad rzeką lub na łące. Możecie wklejać do niego zdjęcia i ilustracje, zapisywać informacje i ciekawostki.

Strona: 8

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » poznanie roślin i zwierząt charakterystycznych dla rzek i łąk
- » różne miejsca i sposoby uczenia się
- » odpowiednie zachowanie w czasie wycieczki

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » wypisanie z tekstu nazw zwierząt i roślin, dobieranie przymiotników do nazw, np. *trawa – pachnąca, ropucha – szara, drzewo – wysokie*
- » wprowadzenie rzeczowników dźwiękonaśladowczych – zabawa w rozpoznawanie dźwięków i ich nazywanie (chrobot, plusk, szmer, szum), wskazanie nazw zwierząt, które wydają takie odgłosy
- » wyszukanie w tekście nazw czynności wykonywanych przez dzieci
- » sprawdzenie rozumienia tekstu przez wyszukiwanie odpowiedzi na pytania
- » opowiadanie tekstu własnymi słowami z zachowaniem kolejności zdarzeń
- » układanie planu opowiadania
- » przygotowanie ogłoszenia o wycieczce w miejsce wybrane przez dzieci (zwrócenie uwagi na niezbędne informacje zawarte w ogłoszeniu)
- » przygotowanie listy przedmiotów potrzebnych dzieciom na wycieczce
- » rozmowa o tym, gdzie/czego i od kogo możemy się uczyć, np. *Moja babcia uczy mnie rysować.*
- » wycieczka nad rzekę lub inny zbiornik wodny

Strona: 9

Teksty poleceń przed adaptacją:

1. Poszukajcie informacji o roślinach i zwierzętach, które dzieci zobaczyły podczas wycieczki.
2. Przeczytajcie pytanie Gabrysi zapisane na końcu opowiadania. Porozmawiajcie w parach na ten temat.
3. Dowiedzcie się, co to jest żeremie.
4. Załóżcie album o zwierzętach żyjących nad rzeką lub na łące. Możecie wklejać do niego zdjęcia i ilustracje, zapisywać informacje i ciekawostki.

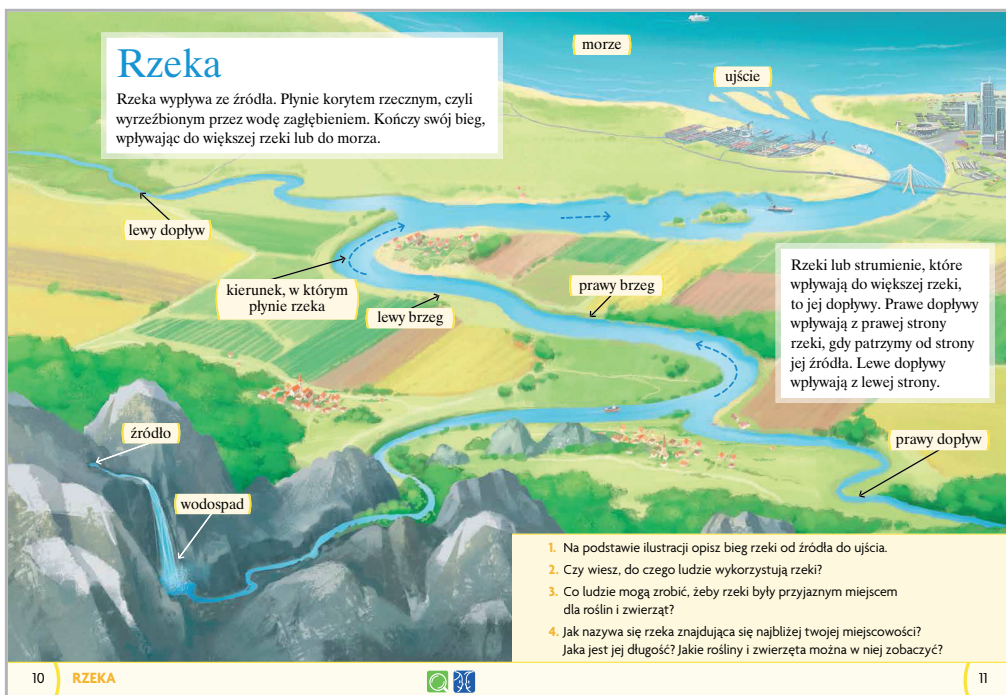
Adaptacje graficzne:

- » usunięto wybrane elementy ilustracji (kępki traw)
- » zmieniono układ wybranych elementów ilustracji (dziewczynka nad rzeką)
- » zmieniono kolorystykę wybranych elementów ilustracji (czapka)

Piktogramy:

- » **tablica:** *bocian, chłopiec, ciepło, czysty, dziewczynka, gniazdo rybitwy, iść na wycieczkę, jaszczurka, klasa 2a, leżeć, lupa, łąka, miękki, obserwować, pachnący, pani Ania, ropucha, ryba, rzeka, słoneczny, słuchać, ważka, zaskronec, żeremie bobra*

- » **polecenia:** *Jakie rośliny i zwierzęta dzieci zobaczyły na łące?*

Strona: 10

Adaptacje graficzne:

- » zmieniono kolorystykę wybranych elementów ilustracji (strzałka, tło tekstu)

Strona: 11

Teksty poleceń przed adaptacją:

1. Na podstawie ilustracji opiszcie bieg rzeki od źródła do ujścia.
2. Porozmawiajcie o tym, do czego ludzie wykorzystują rzeki.
3. Dowiedźcie się, co ludzie mogą zrobić, żeby rzeki były przyjaznym miejscem dla roślin i zwierząt.
4. Znajdźcie informacje na temat długości wybranej rzeki oraz roślin i zwierząt, które w niej żyją.

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » zabawy z mapą – wskazywanie biegu rzeki od źródła do ujścia
- » poznanie nowego słownictwa związanego z opisem biegu rzeki
- » uświadomienie kierunku biegu rzeki

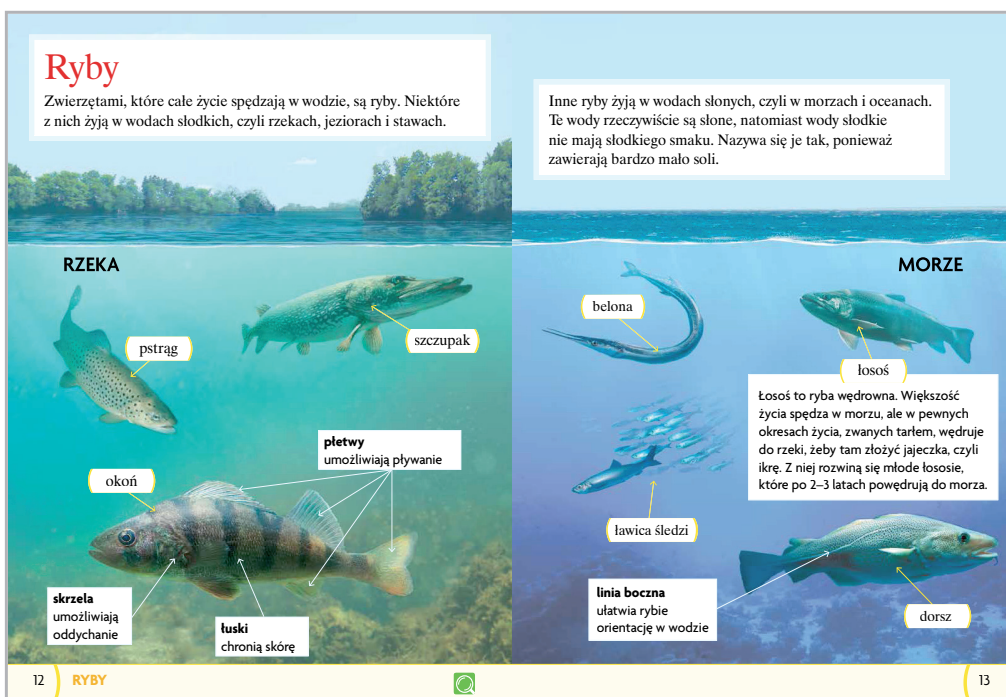
Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » wykorzystywanie poznanego słownictwa – oznaczanie odpowiednimi nazwami rysunku rzeki
- » wyszukiwanie najdłuższych rzek Polski i przerysowywanie ich na przezroczystą kalkę, opis biegu tych rzek, zaznaczenie dopływów
- » rysowanie rzeki według polecenia, np. *Rzeka zaczyna się w górach, ma dwa wodospady, po drugim wodospadzie z prawej strony wpada do niej mała rzeczka itd.*
- » poznanie nazw obiektów pływających po rzece
- » układanie zagadek dotyczących rzeki, np. *Miejsce, w którym zaczyna się rzeka, to...*
- » wykonanie plakatu placu zabaw i kąpieliska nad rzeką
- » omówienie bezpiecznych zabaw nad rzeką
- » poznanie nazw roślin i zwierząt charakterystycznych dla kolejnych fragmentów rzeki
- » przeprowadzenie doświadczenia pokazującego, jak woda splywa po nierównym terenie

Piktogramy:

- » **tablica:** bieg rzeki, brzeg, dopływ, jezioro, lewy, morze, niżej, płetwy, płynąć, pływać, powoli, prawy, ryba, rzeka, słodki, słony, staw, szybko, ujście, woda, wodospad, wyżej, źródło

- » **polecenia:** Jaka rzeka jest najbliżej twojej miejscowości?

Strona: 12

Adaptacje graficzne:

- » zmieniono kolorystykę wybranych elementów ilustracji (ramki z tekstem, tekst, woda)

Strona: 13

Adaptacje graficzne:

- » zmieniono kolorystykę wybranych elementów ilustracji (ramki z tekstem, tekst, woda)
- » zmieniono układ wybranych elementów ilustracji (ławica śledzi)

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » różnorodność ryb zamieszkujących słone i słodkie wody
- » budowa ryby
- » porównanie budowy ryby i budowy ssaków
- » wyjaśnienie pojęć: ławica, ikra, tarło

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » wykonanie w zeszycie rysunku ryby i podpisanie w odpowiednich miejscach: *pletwa, ogon, skrzela, oko, głowa*
- » porównanie elementów budowy ciała ryby i ssaka np. przez zestawienie ilustracji
- » uzupełnienie tabeli z podaniem przykładów ryb słodkowodnych i ryb słonowodnych
- » wykonanie z różnych materiałów wymyślonej przez siebie ryby

Piktogramy:

- » **tablica:** *bieg rzeki, brzeg, dopływ, jezioro, lewy, morze, niżej, pletwy, płynąć, pływać, powoli, prawy, ryba, rzeka, słodki, słony, staw, szybko, ujście, woda, wodospad, wyżej, źródło*
- » **polecenia:** *Rzeki i jeziora to wody słodkie, Morza to wody słone*

Agnieszka Frączek

Bajka o flądrze

Przed wiekami w Bałtyku żyła flądra, która marzyła, by rządzić światem. No, może nie całym światem. „Na lądzie – myślała – niech sobie królują inni. Ale tu, pod wodą, królową mogą być tylko ja. Nikt inny przecież nie jest tak mądry, wytworny i sprawiedliwy. I na pewno nikt tak szybko nie pływa. Nikt!” – zachwycała się sobą. Na sąsiadów flądra zerkala z wyższością. Lososie? Dorsze? Makrele? Żadne nie mogły się z nią równać. Jesiotry? Śledzie? Flądra na ich widok tylko prychała wyniośle.

„Same niezdy i cudaki” – myślała o swoich sąsiadach.

„Potrzebują kogoś, kto będzie nimi rządził”.

– Wybierzmy króla! – zaproponowała więc.

– Ale jak? – dopytywały ryby.

– Staniemy do zawodów. Wystartujemy spod tamtej kępy glonów, widzicie?

A królem lub królową zostanie ta ryba, która pierwsza dopłynie do przystani. Do biegu... gotowi... start!

Śmignęły w dal dorsze, lososie i jesiotry. Pomknęły makrele, śledzie i sardynki. Szybciej! Prędej!! Dalej!!!

Tylko jedna flądra się nie spieszyła. „I tak będę pierwsza. Jestem przecież nie tylko najmądrzejsza i najwytworniejsza, ale również najszybsza!” Płynęła więc spokojnie, to wyobrażając sobie, jak pięknie będzie wyglądała w koronie, to zastanawiając się, w której pletwie wygodniej jej będzie trzymać berło.

Kiedy wreszcie zbliżyła się do przystani, usłyszała gromkie oklaski i wiwaty:

– Hura! Niech żyje król!

– Chyba królowa – mruknęła flądra, pewna, że ryby wiwatują na jej widok. Dumnie podniosła lebek i... I zobaczyła śledzia w koronie! Skromny, niepozorny śledź pierwszy dopłynął do celu.

– Co?! Ten pospolity śledź królem?! – flądra tak się złościła, aż całkiem wykrzywił jej się pyszczek, a ona sama stała się płaska jak kartka papieru.

Podobno złość wciąż jej nie przeszła. Dlatego i dzisiaj wygląda tak jak w dniu, w którym śledź został królem ryb.

1. Co flądra myślała o innych rybach? Co flądra myślała o sobie?
2. Dlaczego flądra nie wygrała zawodów?
3. Jakie ryby występują w opowiadaniu? Jak wyglądają i gdzie żyją?
4. Wykonajcie ilustracje do bajki o flądrze.

Strona: 14

Strona: 15

Teksty poleceń przed adaptacją:

1. Co flądra sądziła o innych rybach, a co o sobie?
2. Porozmawiajcie o tym, dlaczego flądra nie wygrała zawodów.
3. Jakie ryby występują w opowiadaniu? Dowiedzcie się, jak wyglądają i gdzie żyją.
4. Wykonajcie dowolną techniką plastyczną ilustracje do bajki o flądrze. Ulóżcie z nich historijkę obrazkową.

Adaptacje graficzne:

- » zmieniono kolorystykę wybranych elementów ilustracji (tło)
- » usunięto wybrane elementy ilustracji (ryby)
- » zmieniono wielkość wybranych elementów ilustracji (ryby)

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » różnicowanie cech zachowania na pozytywne i negatywne
- » wyróżnienie cech zachowania dobrych dla pracy w grupie

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » uzupełnienie tabelki: *autor, tytuł, główny bohater, miejsce akcji*
- » wyszukanie w tekście przymiotników określających ryby
- » układanie odpowiedzi na pytania do bajki, samodzielne wyszukiwanie informacji
- » układanie pytań do wybranych fragmentów tekstu
- » przygotowanie ogłoszenia o zawodach pływackich
- » układanie planu wydarzeń i budowanie wypowiedzi ustnej na podstawie planu
- » opisywanie zachowania flądry z uwzględnieniem jej cech, przygotowanie zestawień typu: *zerkala z wyższością – była zarozumiała*
- » zaprezentowanie wybranych uczuć i rodzajów zachowania w scenkach

Piktogramy:

- » **tablica:** *chcieć, dumny, flądra, głupi, król, królowa, mądry, myśleć, nie spieszyć się, papier, płaski, powolny, przewodzić, szybki, ścigać, śledź, wszyscy, wściekły, wybierać, wygrać, wysmiewać się*
- » **polecenia:** *Dlaczego flądra nie wygrała zawodów?*

Doświadczenia z wodą

Uciekający pieprz

Przygotujcie: głęboki talerz, wodę, 2 patyczki higieniczne, zmielony pieprz, płyn do mycia naczyń.

Do talerza wlejcie trochę wody. Posypcie ją pieprzem równomiernie na całej powierzchni. Dotknijcie wody patyczkiem i obserwujcie, czy coś się dzieje z pieprzem. Drugi patyczek zamoczcie w płynie do mycia naczyń. Włóżcie go do wody i przytrzymajcie chwilę, przyciskając do dna. Powiedzcie, co się stało.

Dziurawa butelka

Przygotujcie: plastikową butelkę, pinezkę, wodę i miskę.

Zróbcie pinezką cztery małe dziurki w butelce. Nalejcie wody do pełna, zakrywając palcami dziurki podczas nalewania. Zakręćcie butelkę. Powoli odsuńcie palce. Sprawdźcie, co się będzie działo z wodą. Następnie butelkę umieśćcie w misce. Odkręćcie nakrętkę. Obserwujcie, co się będzie działo.

Zgniatanie butelki

Przygotujcie: plastikową butelkę, bardzo ciepłą wodę.

Do pustej plastikowej butelki wlejcie trochę bardzo ciepłej wody i zakręćcie butelkę. Obracajcie nią na wszystkie strony. Następnie włóżcie butelkę pod strumień zimnej wody i obserwujcie, co się stanie.

Tańczące rodzyнки

Przygotujcie: wysoką szklankę, wodę gazowaną, kilka rodzynek.

Wlejcie do szklanki wodę gazowaną. Wrzućcie do niej rodzynek i obserwujcie, co się będzie z nimi działo.

Górka z wody

Przygotujcie: wodę, szklankę, tacę, kilkadziesiąt monet o wartości 2 lub 5 gr.

Postawcie na tacy szklankę i nalejcie do niej wody do pełna. Wrzucajcie delikatnie do szklanki po jednej monecie. Obserwujcie z boku wodę w szklance. Jak myślicie, co się będzie działo? Sprawdźcie swoje przypuszczenia. Zamiast monet możecie użyć spinaczy biurowych.

16

DOŚWIADCZENIA Z WODĄ

17

Strona: 16

Strona: 17

Adaptacje graficzne:

- » usunięto wybrane elementy ilustracji (tło)
- » zmieniono kolorystykę wybranych elementów ilustracji (ubrania dzieci)

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » przygotowanie wszystkich niezbędnych pomocy do wykonania doświadczeń
- » wykonywanie doświadczeń pod opieką nauczyciela i według instrukcji z podręcznika
- » troska o jak najaktywniejszy udział ucznia z niepełnosprawnością w przeprowadzeniu doświadczeń, w tym zadawanie mu pytań pomocniczych (co się zdarzyło, co dalej) na każdym etapie prowadzonych doświadczeń

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » nazywanie każdej rzeczy potrzebnej do wykonania doświadczenia – dobieranie etykietek
- » wyszukanie czasowników w opisie jednego doświadczenia i zastąpienie ich czasownikami w liczbie pojedynczej
- » zapisanie wniosków z doświadczenia wybranego przez dzieci
- » układanie pytań do doświadczeń z wodą

Piktogramy:

- » **tablica:** butelka, doświadczenie, dotykać, gorący, miska, monety, nalewać, obserwować, patyczek kosmetyczny, pieprz, pinezki, płyn do mycia naczyń, robić, rodzynek, sypać, szklanka, talerz, wkładać, woda, woda sodowa, wypukły, zakręcać, zimny
- » **polecenia:** Wykonaj doświadczenia

1. Co widzisz na ilustracji? Które wyrazy możesz wykorzystać do jej opisania?
 bochenek • chomik • chorągiewka • chłopiec • puchar • samochód
 schody • wichura • chata • kuchnia • tchórz • szachy • spadochron

2. Napisz pytania do zdań.

Zuchy mają niebieskie chusty.
 Chłopcy grają w szachy.
 Michałina podziwiała chabry.
 Michał chce pokroić chleb.

3. Rozwiąż rebusy.

ch ka

wi a
 m = ch

4. Odszukaj wyrazy ukryte w słowach: **chusta, chmura, schronisko**.

5. Dobierzcie wyrazy w pary, aby powstały połączenia takie jak **gradowa chmura**.

ostry	chmura
pachnące	kwiaty
gradowa	turniej
szachowy	chrzan
trujący	muchomor

6. Zróbcie makietę lub projekt schroniska górskiego „Chata Czterech Wichrów”.

18 ZAŁĘK SŁÓWEK – WYRAZY Z CH NIETYMIENNYM 19

Strona: 18

Teksty poleceń przed adaptacją:

1. Co przedstawia ilustracja? Które wyrazy możecie wykorzystać do jej opisania?
2. Napiszcie pytania do zdań.

Adaptacje graficzne:

- » usunięto wybrane elementy ilustracji (krzaki)
- » zmieniono wielkość wybranych elementów ilustracji (drzewa)

Strona: 19

Teksty poleceń przed adaptacją:

4. Odszukajcie wyrazy ukryte w słowach: **chusta, chmura, schronisko**.
5. Dobierzcie w pary wyrazy tak, aby powstały wyrażenia, takie jak **gradowa chmura**.
6. Jak wyobrażacie sobie Chatę Czterech Wichrów? Zróbcie makietę takiej chaty, posługując się dowolną techniką plastyczną.

Adaptacje graficzne:

- » zmieniono układ wybranych elementów ilustracji (wyrazy w ćwiczeniu 5)
- » usunięto wybrane elementy ilustracji (krzaki)

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » możliwa trudność w rozpoznaniu wyrazów zastosowanych w rozsypance i ukrytych w innych słowach (wynikająca też z nieznamości wszystkich tych wyrazów)
- » przygotowanie obrazków wyjaśniających znaczenie wszystkich wyrazów
- » konieczność wyjaśnienia, zwłaszcza dla dzieci z wadą słuchu lub niemówiących, wyrażen takich jak **gradowa chmura**
- » dwojaki sposób zapisywania głoski **h**

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » układanie wielu pytań do jednego zdania, poprzedzone zapisaniem pytań do wyrazów w zdaniu, np. *Chłopcy grają w szachy. – Kto gra w szachy? Co robią chłopcy? W co grają chłopcy?*
- » rozcięcie etykietek z wyrazami, w których ukryte są inne wyrazy
- » obrazowanie znaczenia wyrazu podstawowego i wyrazu ukrytego
- » układanie ogłoszenia o turnieju szachowym lub wycieczce do schroniska

Piktogramy:

- » **tablica:** *chata, chleb, chłopiec, chmury, chować się, chronić, chustka, chwila, chwycić, puchar, schody, schronisko, spadochron, szachy, wicher, zachmurzenie, załek słówek, zuch*
- » **polecenia:** *Napisz pytania do zdań, Dobierz wyrazy w pary*

Natalia Usenko
Uczucia

Cokolwiek się wydarzy –
czy martwisz się,
czy marzysz –
tak wiele różnych uczuć
na twojej widać twarzy!
Dzień każdy nam przynosi
tych uczuć bardzo dużo...
I każde jest potrzebne.
I wszystkie czemuś służą.

Przypłyną i odpłyną,
bo żadne nie trwa wiecznie!
Niekłóre są przyjemne,
a inne – niekoniecznie...
Po prostu są, i kropka!
Niech nikt więc nie próbuje
powiedzieć:
– Nie masz prawa
czuć tego, co dziś czujesz!

Masz prawo do nadziei,
do smutków
i radości,
do gniewu
i zdumienia,
współczucia
i zazdrości.

Uczucia są podobne
do wszystkich zmian pogody:
przychodzą do każdego,
czy stary jest,
czy młody.

Lecz nawet wielki smutek
odejdzie i przemienie.
Jak kończy się ulewa,
jak znika śnieg po zimie...

1. Wskaż nazwy uczuć w wierszu. Jakie znasz inne uczucia?
2. Znajdź fragment wiersza, który mówi o tym, do czego podobne są uczucia.
3. Czy uczucia są nam potrzebne? Co można zrobić, gdy ktoś jest smutny lub zdenerwowany?
4. Namaluj dwie ilustracje: jedną przedstawiającą radość, a drugą – smutek.

20 UCZUCIA

Strona: 20

Adaptacje graficzne:

- » usunięto wybrane elementy ilustracji (cienie)
- » zmieniono wielkość wybranych elementów ilustracji (pajęczyna)

Strona: 21

Teksty poleceń przed adaptacją:

1. Jakie uczucia zostały wymienione w wierszu? Jakie znasz inne uczucia?
2. Odszukajcie fragment wiersza, który mówi o tym, do czego podobne są uczucia. Do czego jeszcze można porównać uczucia?
3. Czy uczucia są nam potrzebne? Jaką rolę odgrywają w naszym życiu? Co by było, gdyby ludzie nie mieli uczuć?
4. Namalujcie dwie ilustracje: jedną przedstawiającą radość, a drugą – smutek.

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » uczucia są częścią codziennego życia, nawet te nieprzyjemne są potrzebne
- » różne stany emocjonalne przemijają

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » uzupełnienie tabelki: autor, tytuł, gatunek (wiersz, bajka, opowiadanie)
- » opowiadanie o własnych uczuciach – odpowiedzi na pytania: *Kiedy jesteś smutny?, Kiedy jesteś wesoły?*
- » zapisywanie nazw uczuć przyjemnych i nieprzyjemnych
- » ilustrowanie wylosowanych uczuć w scenkach, np. ktoś kogoś obraził, ktoś powiedział komuś komplement, coś się stało ukochanemu kotu
- » losowanie uczuć, robienie min wyrażających wybrane uczucie, fotografowanie i przygotowanie galerii zdjęć

Piktogramy:

- » **tablica:** *bezpieczny, Ja jestem..., Jak się czujesz?, obrażony, podekscytowany, przerażony, przestraszony, radosny, smutny, uczucia, wesoły, winny, wściekły, zadowolony, zaskoczony, zawstydzony, zazdrosny, zły, zmartwiony, zmęczony, zmiana nastroju, zmieszany, znudzony, zraniony*

Tablica umożliwia precyzyjne odpowiedzenie na pytanie o uczucia. Uczucia zostały pogrupowane tematycznie.

polecenia: *Jakie znasz uczucia?, Namaluj radość i smutek*

Co czujemy?

Ale mnie przestraszyła!
Myslałam, że w pokoju nikogo nie ma.

Hura! Wygrałam w turnieju szachowym!
Jak ja się cieszę!

Gdzie się podział Reks?
Od kilku godzin nie ma go w domu. Co będzie, jeśli się zgubi?

Jak długo można czekać na Alę?! Jeszcze chwila, a spóźnimy się do kina!

Skąd się wzięła zielona żabka na moim dywanie?

Ojej, to prezent dla mnie? Ale niespodzianka!
Bardzo ci dziękuję.

• Przyjrzyj się znaczkom. Potem zaprojektuj własne znaczki.

złość
zaskoczenie
radość
smutek
zainteresowanie
strach

- Nazwij emocje, jakie odczuwa dziewczynka. Dopasuj do nich znaczki.
- Jak można przekazywać uczucia bez słów?
- Wymyślcie w parach lub w większych grupach scenki przedstawiające różne sytuacje. Pobawcie się w odgadywanie, jakie uczucia zostały w nich pokazane.
- Dokończ zdania: „Jest mi smutno, gdy...”, „Czuję radość, gdy...”, „Boję się, gdy...”.
- Na ostatnim zdjęciu dziewczynka dziękuje za prezent. Jakie znaczą inne zwroty grzecznościowe?

22
CO CZUJEMY?

23

Strona: 22

Teksty poleceń przed adaptacją:

- Przyjrzyjcie się propozycjom znaczków, a potem zaprojektujcie własne.

Adaptacje graficzne:

- » zmieniono układ i wielkość wybranych elementów ilustracji (dziewczynka, dymki)

Strona: 23

Teksty poleceń przed adaptacją:

1. Jakie emocje przeżywa dziewczynka? Rozpoznajcie je na podstawie wyrazu twarzy, gestów i wypowiedzi. Dopasujcie do nich znaczki.
2. Dowiedźcie się, co to jest mowa ciała.
3. Wymyślcie w parach lub w większych grupach scenki przedstawiające różne sytuacje. Pobawcie się w odgadywanie, jakie uczucia zostały w nich pokazane.
4. Dokończ zdania: „Jest mi smutno, gdy...”, „Czuję radość, gdy...”, „Boję się, gdy...”.
5. Na ostatnim zdjęciu dziewczynka dziękuje za prezent. Jakie znaczą inne zwroty grzecznościowe?

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » sposoby przekazywania emocji, wyrażania uczuć (nie tylko słowami, lecz także całym ciałem)
- » ćwiczenia w nazywaniu swoich emocji
- » uczeń z autyzmem może nie rozumieć nazw uczuć i nie rozpoznawać sposobów ich wyrażania, powinien obserwować, co robią inni
- » uczeń z mózgowym porażeniem dziecięcym może mieć nieadekwatne reakcje emocjonalne, np. niekontrolowany śmiech, reakcje mimiczne, tę sytuację warto omówić ze wszystkimi uczniami

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » przygotowanie etykietek z nazwami: *jestem smutny, zły, wesoły, zaintrygowany, zaskoczony, boję się/czuję strach* – odczytywanie emocji pokazywanych przez kolegę poprzez podniesienie odpowiedniej etykietki
- » wypisanie różnych zwrotów grzecznościowych na etykietkach, odgrywanie scenek z używaniem odpowiednich zwrotów; ocenianie przez kolegów poprawności użytych zwrotów
- » pisanie z pamięci zwrotów grzecznościowych i wybranych nazw uczuć
- » robienie min do lustra

Piktogramy:

- » **tablica:** *bezpieczny, Ja jestem..., Jak się czujesz?, obrażony, podekscytowany, przerażony, przestraszony, radosny, smutny, uczucia, wesoły, winny, wściekły, zadowolony, zaskoczony, zawstydzony, zazdrosny, zły, zmartwiony, zmęczony, zmiana nastroju, zmieszany, znużony, zraniony*
- » **polecenia:** *Jakie emocje pokazuje dziewczynka?*

Strach ma wielkie oczy

Tomek od zawsze bał się pajaków. Dlaczego? Dokładnie nie wiadomo. Może dlatego, że miały mnóstwo długich nóg, na których potrafiły bardzo szybko biegać? Takie nogi dawały dużo możliwości, dlatego Tomek był pewny, że pająki potrafią też doskonale skakać. To była ich tajna broń! Co prawda nigdy nie widział skaczącego

pająka, ale to niczego nie zmieniało. Tak jak tłumaczenia rodziców, że pająk jest mały, dużo mniejszy od Tomka, i nie ma się czego bać. „Akurat” – myślał Tomek, a kiedy tylko pojawiał się jakiś pająk, wrzeszczał: „Ratuuuuunku!” i wskakiwał na krzesło. Wtedy tata biegł po szklankę, a mama po spodeczek (albo odwrotnie). Łapali w nie pająka (ostrożnie, żeby nie przytrzasnąć mu żadnej nóżki) i wyrzucali przez balkon, a Tomek schodził z krzesła.

I tak było aż do dnia, kiedy podczas zabawy na balkonie młodsza siostra Tomka, Tola, zamarła przerażona z szeroko otwartymi oczami.

– Co ci się stało?! – przestraszył się Tomek, ale Tola zamachała tylko rozpaczliwie rękami w kierunku donicy z czerwoną pelargonią. Tomek spojrział na donicę i też zamarł. Na pelargonii bezczelnie rozsiadł się... wielki pająk! „Ratuuuuunku!” – chciał wrzasnąć Tomek, ale w tym momencie Tola złapała brata za rękę i Tomek zamknął usta. Jak ma się bać, kiedy boi się Tola? Jego wrzask przestraszył ją jeszcze bardziej. Więc chociaż strach ścisłał go za gardło, powiedział:

– Nie bój się, to na pewno miły pająk. Ma na imię Pędzislaw.

– Pędzislaw? A co on tu robi? – Tola przestała ścisnąć rękę brata.
– On... on się opala. – Tomek zdziwił się, że głos już mu nie drży.
– Tak bez ubrania? – Tola zachichotała i kucała przed donicą.
– Może czeka, aż mu mama zrobi kostium z pajęczyny?
– Ojej, to on ma mamę? – Tola pochyliła się nad pajakiem, który w tym samym momencie zbiegł po liściu i zniknął na balkonie sąsiada.
– Pędzislaw! Pędzislaw uciekł – zasmuciła się Tola.

– Jaki znowu Pędzislaw? – zainteresował się tata, który właśnie pojawił się na balkonie.

– Nasz pająk! – wyjaśniła z dumą Tola. – Mój i Tomka.

– Przecież Tomek boi się pajaków. – Tata spojrzął na syna zaskoczony.

– No właśnie... chyba... już się nie boję – oświadczył Tomek.

– Brawo, synu! Ale jak to zrobiłeś? – zapytał tata.

– To nie ja, to Pędzislaw. Uciekł i zabrał mój strach ze sobą – uśmiechnął się Tomek.

1. Czego bał się Tomek i jak to okazywał? Jak zachowywała się Tola, gdy się bała?
2. Co zrobił Tomek, żeby uspokoić siostrę?
3. Pokaż, co robisz, żeby przestać się bać.
4. Przygotujcie plakat z informacjami o pająkach.

Strona: 24

Strona: 25

Teksty poleceń przed adaptacją:

1. W jaki sposób Tomek okazywał strach? Jak okazywała strach Tola? Poszukajcie w tekście odpowiedzi na te pytania.
2. Opowiedzcie, jak zachował się Tomek, żeby uspokoić siostrę.
3. Porozmawiajcie o tym, jakie znacie sposoby radzenia sobie ze strachem.
4. Poszukajcie w książkach lub w internecie informacji o pająkach.

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » konieczność podziału dłuższych tekstów na mniejsze fragmenty i wyjaśniania nowych pojęć
- » tworzenie słowniczków, w których wyjaśniamy nowe i trudne słowa
- » prawo do strachu i do otrzymywania pomocy
- » poczucie odpowiedzialności za innych jako sposób na pokonanie własnego strachu

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » uzupełnienie tabelki: *autor, tytuł, bohaterowie, miejsce akcji*
- » układanie planu opowiadania
- » opowiadanie treści własnymi słowami
- » pisanie zdań o sobie, np. *Boję się, gdy...* lub *Boję się (czego?)...* – jeśli uczeń odmawia wykonania ćwiczenia lub wzbrania się przed nim, to nie należy nalegać
- » wyszukanie w tekście opowiadania fragmentów opisujących zachowania Toli i Tomka jako pretekst do rozmowy o strachu i odwadze
- » zadawanie sobie w parach pytań do tekstu
- » czytanie wybranych fragmentów z podziałem na role

Piktogramy:

- » **tablica:** *bać się, balkon, krzyczeć, myśleć, nazwać, nie bać się, opalać się, pająk, pajęczyna, pomagać, przerażony, śmieszny, tata, Tola, Tomek, uciekać, zadowolony, zainteresowany, żart*
- » **polecenia:** *Czego bał się Tomek?, Zróbcie plakat z informacjami o pająkach*

Agnieszka Frączek

Strach ma wielkie oczy

Stał sobie w polu strach w burym łachu.
Stał i wróbelkom **napędzał strachu**.
Stał, aż pewnego dnia, późnym latem,
przyfrunął z dala wróbel bohater,
bez ceregieli siadł mu na czapie,
i choć strach groził: „Zaraz cię złapię!”,
to wróbel, zamiast **strachu się najęść**,
nastroszył piórka swoim zwyczajem
i się rozgościł, ćwierkając hardo.

Wtedy strach stracha ścisnął za gardło –
trudno się przecież nie bać wróbelka,
który się nawet stracha nie lęka!

Gdy ptak mu śmiało po głowie brykał,
strach się ze strachu trząsał jak osika.
Lecz potem trochę się uspokoił...
A wreszcie całkiem **strach swój oswoił**
i dziś się cieszy gościem uroczym.

Bo **strach** – wiadomo – **ma wielkie oczy**.

• Jak zrobić kukielkę stracha na wróble?

1. Przygotujcie scenki przedstawiające rozmowę stracha z wróblem.
2. Sprawdźcie w atlasie drzew lub w internecie, jak wygląda osika.
3. Gdy zapisujemy to, co powiedział ktoś inny, piszemy cudzysłowem. Poszukaj w wierszu zdania w cudzysłowie.
4. Zorganizujcie wystawę strachów na wróble.

26 STRACH MA WIELKIE OCZY 27

Strona: 26

Teksty poleceń przed adaptacją:

- Jak zrobić kukielkę stracha na wróble?

Adaptacje graficzne:

- » usunięto wybrane elementy ilustracji (tło, liście)

Strona: 28

Teksty poleceń przed adaptacją:

1. Zaproponujcie scenki przedstawiające rozmowę stracha z wróblem.
2. Sprawdźcie w atlasie drzew lub w internecie, jak wygląda osika.
3. Gdy chcemy przytoczyć czyjąś wypowiedź, możemy napisać ją w cudzysłowie. Poszukajcie takiego przykładu w wierszu.
4. Jeśli chcecie przeczytać o innych strachach, sięgnijcie po książkę Małgorzaty Strzałkowskiej pod tytułem „Wiersze, że aż strach!”

Adaptacje graficzne:

- » usunięto wybrane elementy ilustracji (cienie)

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » trudność wyrażenia i zwrotów odnoszących się do strachu, np. *oswoić strach*, *napędzić komuś strachu* (dobrze jest tłumaczyć je na przykładach)
- » wyjaśnienie, że czasami strach jest pożyteczny

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » wyjaśnienie trudnych pojęć przez analogię i budowanie skojarzeń, np. *oswoić strach* ← *oswoić zwierzęta*
- » wyszukanie w wierszu niezrozumiałych pojęć czy sformułowań i ich wyjaśnienie, np. *Strach w burym łachu, bez ceregieli, brykał*.
- » opisanie wyglądu stracha na wróble na podstawie dowolnej ilustracji
- » rozmowa na temat sytuacji, w których strach jest pożyteczny, wskazanie, czego warto się bać
- » omówienie zachowania wobec dzikich/obcych zwierząt

Piktogramy:

- » **tablica:** *bać się, myśleć, nie bać się, przestraszony, rozmawiać, spokojny, strach na wróble, straszyć, wróbel, zaprzyjaźnić się*
- » **polecenia:** *Pokażcie, jak strach rozmawiał z wróblem*

Zaulek słówek

FARBKI

KREDKI

kredki farbki ołówki
kreda farba ołówek

Pan Stefan namalował dużą rybę i małe rybki. Potem żabę i żabki wskakujące do stawu. Obraz zawiesi w galerii obrazów.

rybki żabki obraz
ryba żaba obraz

- Z literek napisanych na kamieniach ułóżcie wyrazy, które oznaczają:
 - a a b g ż – coś, co zabieramy ze sobą w podróż.
 - ó r w – podłużny dół wykopany w ziemi.
 - a b r u z – kulisty owoc, zielony na zewnątrz, różowy w środku.
 - e w ż – zwierzę lub sprzęt do podlewania.
 - a c o w – mamę owieczki.
- Ułóż z sylab wyrazy. Napisz z nimi zdania.

darz	ka	ka	len	zów	ka	wska
			gad		za	
- Przepiszcie przysłowie do zeszytu. Pokażcie je za pomocą gestów lub rysunków.

Żeby kózka nie skakała, toby nózki nie złamała.

ZWRÓĆCIE UWAGĘ)
Niektóre głoski w wyrazach słyszemy inaczej, niż zapisujemy.

28 ZAULEK SŁÓWEK – UTRATA DŹWIĘCZNOŚCI
29

Strona: 28

Teksty poleceń przed adaptacją:

- Zaobserwujcie, w jakiej kolejności ułożone są litery zapisane na kamykach. Następnie zamieńcie ich kolejność tak, żeby powstały wyrazy, które oznaczają: ...

Adaptacje graficzne:

- » usunięto wybrane elementy ilustracji (cień, tło)
- » zmieniono kolorystykę wybranych elementów ilustracji (litery na kamieniach)

Strona: 29

Teksty poleceń przed adaptacją:

- Ułóżcie z sylab wyrazy. Napiszcie z nimi zdania.
- Napiszcie przysłowie. Przedstawcie je za pomocą gestów lub rysunków.

Adaptacje graficzne:

- » zmieniono układ i kolorystykę wybranych elementów ilustracji (sylaby)

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » konieczność wyjaśnienia pojęcia *sylaba*
- » trudność zrozumienia i wykonania przez uczniów niesłyszących zadania 1
- » wyjaśnienie ubezdźwięcznienia

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » podział wyrazów na sylaby z pomocą rytmizacji i wizualizacji
- » zabawa w opisywanie przedmiotów i odgadywanie ich nazw
- » dla uczniów słyszących – zapisywanie ze słuchu wyrazów, w których następuje utrata dźwięczności wraz z wyjaśnieniem: *rybki, bo ryba, kredki, bo kreda* itp.

Piktogramy:

- » **tablica:** *b, d, f, Niektóre głoski w wyrazach inaczej słyszemy, a inaczej zapisujemy, p, s, słyszemy, sz, t, w, z, zapisujemy, zaulek słówek, ż* W tablicy zamieszczone zostały głoski, które tracą dźwięczność.

- » **polecenia:** *Połącz sylaby w wyrazy, Napisz zdania*

Agnieszka Frączek

Starszy brat

– Ale przecież ono jest moje! – zaprotestowałem, kiedy tata z dziadkiem znieśli ze strychu drewniane łóżeczko. Tata zrobił je specjalnie dla mnie, dawno, dawno temu, jeszcze zanim przyszedłem na świat. A dziadek, żeby przyjemniej mi się zasypiało, wyrzeźbił na bokach łóżka sylwetki ptaków. Bardzo je lubiłem! Czasem, kiedy na nie spoglądałem, wydawało mi się nawet, że ptaki gwizdzą, świergoczą i ćwierkają.

Spiałem w tym łóżeczku bardzo długo. Dopiero kiedy poszedłem do przedszkola, nagle zrobiło się za małe. Tata wyniósł je wtedy na strych, a ja dostałem tapczan. Szkoda...

A teraz na świat przyszła moja siostra.

– Wśród drewnianych ptaszków będzie jej się słodko spało – cieszył się babcia, a tata prasuje pościel w kolorowe słonie. Moją pościel!

Wcale mi się to wszystko nie podoba... A przecież tak się cieszyłem, że będę miał siostrę, tak na nią czekałem!

Rozumiem, że ona jest jeszcze za mała, żeby zagrać ze mną w piłkę, za mała nawet na wspólne budowanie wieżowców z klocków. Ale mogłaby chociaż słuchać, kiedy do niej mówię, prawda? A ona albo je, albo śpi. Zresztą nie, przepraszam, czasami jeszcze płacze. Wtedy w ogóle nie mogę się uczyć! I chyba wcale nie ma poczucia humoru. Nie uśmiecha się nawet wtedy, kiedy specjalnie dla niej robię głupie miny! Ani wtedy, kiedy czytam jej najzabawniejsze fragmenty „Mikołajka”. Zupełnie inaczej sobie to wszystko wyobrażałem...

Ale zaraz... Zaraz, zaraz! Co to było?! Jeszcze raz zajrzałem do łóżeczka i...

– Mamo! Tato!!! Chodźcie prędko! Ona się uśmiechnęła!

Uśmiechnęła się DO MNIE!

– I nadal się uśmiecha – cieszył się tata.

– Uśmiecha się do ciebie, do starszego brata – dodała mama, a ja mało nie pękłem z dumy.

Od tamtej pory często się z siostrą do siebie uśmiechamy.

A rzeźbione ptaki gwizdzą, świergoczą i ćwierkają...

1. Co zmieniło się w życiu Roberta, gdy urodziła się jego młodsza siostra?

2. Co widzisz na ilustracji?

3. Wymyślcie dalszy ciąg opowiadania Roberta.

4. Obejrzyj film o Mikołajku.

30

STARSZY BRAT

31

Strona: 30

Strona: 31

Teksty poleceń przed adaptacją:

1. Co może się zmienić w życiu rodziny, gdy na świat przychodzi młodsze rodzeństwo? Porozmawiajcie na ten temat na podstawie przeczytanego tekstu i własnych doświadczeń.
2. Opowiedzcie, co przedstawia ilustracja.
3. Zaproponujcie dalszy ciąg opowiadania Roberta.
4. Przeczytajcie wybraną książkę o Mikołajku. Autorami serii książek o przygodach tego chłopca są René Goscinny i Jean-Jacques Sempé (czytaj: żan żak sapa).

Adaptacje graficzne:

» usunięto wybrane elementy ilustracji (cienie, dom)

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » zmiany w życiu wskutek pojawienia się nowych członków rodziny
- » podział dłuższych tekstów na fragmenty w celu zrozumienia i zapamiętania treści
- » tworzenie słowniczków, w których wyjaśniamy nowe i trudne słowa

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » sprawdzenie rozumienia tekstu przez różne ćwiczenia: uzupełnianie zdań z luką, zdania prawdziwe i fałszywe
- » wyszukiwanie w tekście fragmentu opisującego wygląd łóżeczka, zachowanie małej siostrzyczki
- » czytanie wybranych fragmentów opowiadania z podziałem na role
- » pisanie zdań określających relacje rodzinne, zwłaszcza z wykorzystaniem przymiotników, np. *Mój starszy brat ma na imię...*, *Moja starsza siostra...* (jeśli dzieci nie mają rodzeństwa, mogą opisywać ilustrację rodziny)
- » ćwiczenia w zastosowaniu zdrobnień w odniesieniu do członków rodziny, np. *brat – braciszek*, *siostra – siostrzyczka*, *babcia – babunia*

Piktogramy:

» **tablica:** brat, chłopiec, drewno, dumny, dziadek, dziewczynka, jej, łóżeczko, młodszy, moje, niemowlę, opiekować się, pościel, prasować, przynosić, robić, siostra, starszy, tata, uśmiechać się, zadowolony

» **polecenia:** Co widzisz na ilustracji?

26

maja

Dzień
Matki

Gazeta Przyjazna

Czasopismo klasy 2 Numer 14

Jak zrobić...
prezent dla mamy

Przygotujcie: klej wikol, nożyczki, przezroczystą folię, zawieszkę lub tasiemkę oraz drobne elementy (na przykład: koraliki, cekiny, wstążki, koronki, śrubki, nakrętki, spinacze).

1. Narysujcie na folii dowolny kształt breloczka.
2. Wypełnijcie klejem rysunek na folii.
3. W miejsce wypełnione klejem powkładajcie różne drobne elementy. Ułóżcie zawieszkę lub tasiemkę tak, żeby jej część wystawała poza klej.
4. Pozostawcie prace do wyschnięcia na mniej więcej 12 godzin.
5. Odklejcie od folii zastygnięty klej.

NASZE PRZYGOTOWANIA DO DNIA MATKI

Klasa I Wystawa ilustracji do książki Joanny Papuzińskiej „Nasza mama czarodziejka”.

Klasa II Najpiękniejsze piosenki o mamie.

Klasa III Zawody naszych mam.

Klasa IV Hobby naszych mam.

Klasa V Wystawa reprodukcji obrazów „Matka w malarstwie”.

Klasa VI Mama w literaturze.

ANKIETA REPORTERÓW

Zapytaliśmy 50 uczennic i uczniów naszej szkoły, jak najczęściej zwracają się do swoich mam. Odpowiedzi udzieliło nam 40 dzieci.

Oto wyniki naszej ankiety:
 17 – mamusi 8 – mamuniu
 13 – mamo 2 – mamicu

SŁOWO MAMA W RÓŻNYCH JĘZYKACH

Postanowiliśmy sprawdzić, jak zapisuje się wyraz „mama” w różnych językach. Na przykład na Słowacji zapisuje się go tak samo jak u nas. W Czechach mama to „maminka”, w Chorwacji – „majka”, a we Włoszech – „mamma”.

Życzenia

Niech na Waszych twarzach gości uśmiech i niech się spełniają Wasze marzenia – tego wszystkim Mamom życzy redakcja „Gazety Przyjaznej”.

32 GAZETA PRZYJAZNA – 26 MAJA

33

Strona: 32

Adaptacje graficzne:

- » zmieniono kolorystykę wybranych elementów ilustracji (tytuł)

Strona: 33

Adaptacje graficzne:

- » zmieniono układ i wielkość wybranych elementów ilustracji (breloczki)

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » okazywanie miłości mamie nie tylko od święta
- » dlaczego kochamy nasze mamy? – budowanie wypowiedzi

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » opisywanie wyglądu mamy z wykorzystaniem podanych przymiotników
- » wykonanie portretu mamy z wykorzystaniem różnych technik
- » układanie życzeń i wykonanie laurki
- » opowiadanie o swoich mamach, o ich typowym dniu, o wykonywanych zajęciach
- » wprowadzenie wyrazów zdrobniących: *mama – mamusia, mamunia, córka – córeczka, córcia, syn – synek, syneczek*
- » wypowiedzi uczniów na temat: *Czy mama wie, że ją kocham? Po czym może to poznać?*
- » zastanowienie się nad tym, co trzeba by robić dodatkowo, gdyby mama wyjechała na trzy dni; opisanie, jak wyglądałby taki dzień od rana do wieczora

Piktogramy:

- » **tablica:** *biżuteria, córka, dzieci, Dzień Matki, gazeta, laurka, maj, mama, numer czternasty, prezent, robić, rysować, sam, syn, życzyć*
- » **polecenia:** *Dwudziestego szóstego maja jest Dzień Matki*

Roksana Jędrzejewska-Wróbel

Gniazdo

Wszystko zaczęło się od tego, że na ścianie domu Piotrka pojawiły się brzydkie szare kropki. Pierwsza zauważyła je Ula, kiedy w majową niedzielę przyjechała z rodzicami w odwiedziny do swojego ulubionego kuzyna.

– Ojej, ktoś wam dom pobrudził! – zmartwiła się, a Piotrek jeszcze bardziej.

Dom był świeżo odmalowany na przyjęcie letników. Piotrek wiedział, że rodzice włożyli w to malowanie dużo pracy, i nie chciał ich martwić. „Kropki są wysoko, przy samym oknie. Może nikt nie zauważy?” – pomyślał.

Kiedy jednak na drugi dzień tajemniczych kropek zaczęło przybywać, Piotrek postanowił przylapać przestępcę na brudzeniu. Schował się w krzakach porzeczek i czekał. Niezbyt długo. Już po pięciu minutach zjawił się pierwszy winowajca z grudką błota w dziobie, a za nim drugi. A może druga? Ptaki pracowały wytrwale, cierpliwie sklejając ze sobą szare grudki. Nic nie wskazywało na to, że zamierzają przestać. Piotrek nie wiedział, co o tym myśleć. Dlaczego te dwa małe ptaki postanowiły okleić ich kolorowy dom błotem? Chyba nie można tego dłużej ukrywać.

– Czy to jakaś zemsta? Przecież zawsze dokarmiamy ptaki zimą – zapytał, prowadząc rodziców pod okno.

– Nie, synku, to nie jest zemsta – roześmiała się mama. – Wręcz przeciwnie!

– Jest nawet przysłowie: szczęśliwy to dom, gdzie jaskółki są – dodał tata.

A potem rodzice dali Piotrkowi lornetkę, żeby mógł obserwować postępy w budowaniu gniazda. Bo pojedyncze grudki błota szybko zaczęły zamieniać się w coś w rodzaju łódki, przyklejonej do rogu okna. W gnieździe jaskółki zrobiły otwór, a potem zniknęły.

A raczej pojawiały się, ale tylko na zmianę, nigdy razem. I tak było przez dwa tygodnie. Piotrek zaczął się już martwić, że może ptaki się pokłócili, kiedy któregoś ranka obudziło go radosne: „Crip! Crip!”. Wybiegł do ogrodu. Obie jaskółki uwijały się przy gnieździe, znosząc do niego złapane w locie owady. I to wcale nie dlatego, że otworzyły ptasią restaurację.

Kiedy tydzień później Ula znowu przyjechała w odwiedziny, Piotrek wręczył jej lornetkę.

– To nasze jaskółki oknówki – powiedział z dumą. – Właśnie wykluły im się młode. Na szczęście!

1. Jak i gdzie jaskółka oknówka buduje gniazdo?
2. Jak wyglądają gniazda innych jaskółek, na przykład jaskółki brzegówki?
3. Sprawdźcie, gdzie zimuje jaskółka oknówka. Jak długo trwa przelot jaskółek do Polski? Wskażcie na mapie trasę, którą pokonują te ptaki.

Strona: 34

Na co szczególnie zwrócić uwagę:

- » podział długiego tekstu na fragmenty
- » stworzenie słowniczka trudnych słów
- » rozwinięcie tematu odpowiedzialności i życia w rodzinach
- » zrozumienie naturalnego zachowania zwierząt, bez wartościowania czy oceniania (kot drapie, pies szczeka, jaskółki brudzą itp.).

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » wypełnienie tabelki: *autor, tytuł, bohaterowie*
- » odpowiedzi na pytania do tekstu
- » ułożenie planu opowiadania
- » poznawanie nazw i wyglądu różnych ptaków, ich gniazd i jaj
- » opisywanie wyglądu i umiejscowienia wybranego gniazda
- » zobrazowanie etapów rozwoju: od jajka do ptaka

Strona: 35

Teksty poleceń przed adaptacją:

1. Opowiedzcie na podstawie tekstu, jak jaskółka oknówka buduje gniazdo i gdzie je zakłada.
2. Dowiedzcie się, jak wyglądają gniazda innych jaskółek, na przykład jaskółki brzegówki.
3. Sprawdźcie, gdzie zimuje jaskółka oknówka. Jak długo trwa przelot jaskółek do Polski? Wskażcie na mapie trasę, którą pokonują te ptaki.

Adaptacje graficzne:

- » zmieniono kolorystykę wybranych elementów ilustracji (tło)

Piktogramy:

- » **tablica:** błoto, budować, ćwierkać, dumny, gniazdo, grudki błota, jaskółka, karmić, latać, lornetka, łączyć, na szczęście, obserwować, owady, Piotrek, pisklę, poplamiony, przynosić, rodzice, róg okna, Ula, zadowolony
- » **polecenia:** Jak i gdzie jaskółka oknówka buduje gniazdo?

Ptaki

Ptaki odróżniają się od innych zwierząt tym, że ich ciało pokryte jest piórami. Ptaki mają skrzydła i dziób oraz znoszą jaja, z których wylęgają się ich młode.

dziób
służy do zdobywania pokarmu, budowy gniazda, pielęgnacji ciała i czasem do walki

skrzydło

pióra
zabezpieczają ptaki przed utratą ciepła i umożliwiają latanie

Większość ptaków potrafi latać. Ta umiejętność pomaga im zdobywać pokarm i unikać drapieżników. Niektóre ptaki wędrują jesienią do miejsc obfitujących w pożywienie, a wiosną do miejsc lęgowych, gdzie zakładają gniazda.

stosina **dudka**
chorągiewka **pióro sójki**

1. Czy wiesz, które ptaki nie potrafią latać?

Bielik ma największą rozpiętość skrzydeł wśród ptaków żyjących w Polsce.

Mysikrólik to najmniejszy ptak w naszym kraju.

Łabędź niemy – najcięższy ptak w Polsce.

Żuraw to najwyższy ptak w Polsce.

2. Obejrzyj różne ptasie gniazda. Czy wiesz, jakie ptaki je zbudowały? Czy w swojej okolicy widziałas/widziałeś jakieś ptasie gniazda?

3. Obejrzyj, jak wygląda surowe jajko kurcze, następnie delikatnie je rozbij. Wewnątrz jajka znajdują się żółtko i białko. Obejrzyj dokładnie skorupkę. Czy wiesz do czego jest potrzebna?

4. Porównajcie wygląd jajka surowego i ugotowanego. Jakie potrawy z jajek lubisz?

36 **PTAKI** 37

Strona: 36

Teksty poleceń przed adaptacją:

1. Dowiedźcie się, które ptaki nie potrafią latać.

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » ptaki jako grupa zwierząt
- » brak umiejętności latania u niektórych ptaków
- » budowa ptaka

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » opis wyglądu wybranych ptaków, np. żurawia i mysikrólika (przygotowanie słowniczka z wyrazami niezbędnymi do opisu)
- » porównanie reprezentanta ssaków i ptaków – sposobu życia, jedzenia, domu, opieki nad „dziećmi”
- » wykonanie plakatu poświęconego ptakom w Polsce
- » uświadomienie sobie i opisanie różnego ubarwienia ptaków, różnej ich wielkości, cech charakterystycznych
- » wypisanie znanych ptaków latających, pływających i tych, które nie latają

Strona: 37

Teksty poleceń przed adaptacją:

2. Znajdźcie w waszej okolicy ptasie gniazda. Oglądajcie je z pewnej odległości, żeby nie niepokoić ptaków. Dowiedźcie się, jakie ptaki je zbudowały. Poszukajcie o nich więcej informacji. Może uda wam się zrobić im zdjęcia?
3. Obejrzyjcie, jak wygląda surowe jajko kurcze, następnie delikatnie je rozbijcie. Nazwijcie części jajka, sprawdźcie ich konsystencję. Zaobserwujcie, co znajduje się po wewnętrznej stronie skorupki.
4. Dowiedźcie się, z jakiej części jajka powstaje pisklę i czy z jajka kupionego w sklepie może się wykluć kurczak.

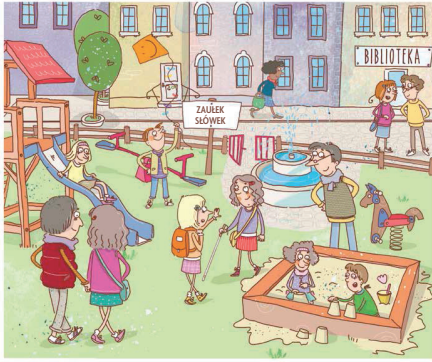
Adaptacje graficzne:

- » zmieniono układ wybranych elementów ilustracji (zdjęcia)
- » zmieniono kolorystykę wybranych elementów ilustracji (podpisy)

Piktogramy:

- » **tablica:** budować, ćwierkać, daleko, dziób, gniazdo, latać, obserwować, odlatywać, pióro, pisklę, przylatywać, ptaki, skrzydło, śpiewać, wysiadywać
- » **polecenia:** Które ptaki nie latają?

1. Opisz ilustrację. Użyj wyrazów: **obok, w, przy, za, przed, nad, pod**.

2. Przeczytajcie tekst. Przypomnij sobie swoją drogę z domu do szkoły. Opisz ją w kilku zdaniach.

Od mojego domu **do** biblioteki miejskiej jest bardzo blisko. Przechodzę tylko **przez** plac zabaw. Dzisiaj wybrałam się tam razem **z** bratem. Szłam pierwsza, **za** mną Dominik, mój brat, **z** koleżanką. **Przy** bibliotece stało **w** grupie kilkoro naszych znajomych.

3. Opowiedzcie, co mogło się wydarzyć na placu zabaw przedstawionym na ilustracji.

4. Przeczytaj tekst i zwróć uwagę na wyrazy napisane na zielono. Czy rozumiesz tekst bez tych wyrazów?

W bibliotece stanęłam **przed** regalem z książkami **dla** dzieci. Wzięłam komiks **z** jednej **z** półek. **Nad** nią znajdowała się półka **z** książkami przygodowymi. **Pod** nią półka **z** baśniami. **Obok** stał stojak **z** nowościami. Pani bibliotekarka sięgnęła **po** jedną **z** książek. Już okładka zachęciła mnie **do** jej przeczytania. Namalowany był **na** niej balon. **W** balonie leciał pan **z** wielkimi wąsami. **W** dłoniach miał lornetkę.

5. Narysuj okładkę zgodnie z informacjami podanymi w tekście. Wymyśl tytuł książki.

6. Pobawcie się w parach. Jedna osoba opowiada, co widzi (na przykład za oknem). Druga rysuje to, o czym opowiada koleżanka lub kolega.

Strona: 38

Teksty poleceń przed adaptacją:

1. Opiszcie ilustrację, wykorzystując wyrazy: **obok, w, przy, za, przed, nad, pod**.
2. Przeczytajcie tekst. Przypomnijcie sobie swoją drogę z domu do biblioteki lub do szkoły. Opiszcie ją w kilku zdaniach.
3. Opowiedzcie, co mogło się wydarzyć na placu zabaw przedstawionym na ilustracji.

Adaptacje graficzne:

- » usunięto wybrane elementy ilustracji (drzewo, sztyld)

Strona: 39

Teksty poleceń przed adaptacją:

4. Przeczytajcie tekst i zwróćcie uwagę na wyrazy napisane na zielono. Zastanówcie się, co by było, gdyby takie słowa nie istniały.
5. Narysujcie okładkę zgodnie z informacjami podanymi w tekście. Wymyślcie tytuł książki.
6. Pobawcie się w parach. Jedna osoba opowiada, co widzi (na przykład za oknem). Druga stoi do niej tyłem i rysuje to, o czym opowiada koleżanka lub kolega.

Adaptacje graficzne:

- » usunięto wybrane elementy ilustracji (kwiatek, obraz)

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » znaczenie przyimków (bez nich trudno byłoby coś znaleźć i gdzieś trafić, a także opowiedzieć o następstwie zdarzeń)

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » opisywanie miejsca lub sytuacji, narysowanych przez drugą osobę; zastosowanie dużej liczby przyimków w wypowiedzi
- » opis klasy – uzupełnienie zdań przyimkami
- » czytanie krótkiego tekstu z przyimkami i wykonanie ilustrującego go rysunku
- » wstawianie właściwego przyimka do zdań z luką

Piktogramy:

- » **tablica:** dla, do, między, na, nad, obok/przy, od, po, pod, poza, przed, przez, w, z, za, zaulek słówek

W tablicy piktogramowej zostały przypomniane przyimki, których można używać zamiennie z formą pisaną.

- » **polecenia:** Powiedz, co jest na ilustracji, Użyj wyrazów: obok, w, za, przed, nad, pod

Nasze zabawy

Zorganizujcie dzień gier i zabaw. Zaprosicie do współpracy dorosłych oraz dzieci z innych klas. Możecie skorzystać z podanych propozycji lub wymyślić własne gry i zabawy.

Łowienie rybek

Butelkowe kregle

Kregle możecie zrobić sami z plastikowych butelek, do których wlejecie wodę zabarzoną farbami.

Jak przygotować się do zabawy w łowienie rybek? Wytnijcie z folii lub papieru rybki i je pomalujcie. Przyczepcie do nich spinacze. Przygotujcie wędki z patyka i sznurka obciążonego magnesem.

40

NASZE ZABAWY

Bańki mydlane

Z płynu do mycia naczyń, wody destylowanej i gliceryny przygotujecie płyn do robienia bańek. Mieszajcie składniki w różnych proporcjach tak, żeby uzyskać jak największe lub jak najtrwalsze bańki.

Możecie też zrobić przyrząd do robienia ogromnych bańek. Wystarczy dwa sznurki różnej długości i dwa patyki lub duże słomki. Wypróbujcie, jakiej długości patyki i sznurki będą najlepsze.

Wyścig nakrętek

Porozmawiajcie o tym, co zrobić, żeby zabawa była udana. Przygotujcie instrukcje do gier i zabaw, zgromadźcie pomoce. Wyznaczcie miejsca, gdzie będą poszczególne stanowiska gier i zabaw.

41

Strona: 40

Teksty poleceń przed adaptacją:

- Jak przygotować się do zabawy w łowienie rybek? Wytnijcie z folii lub papieru rybki i je pomalujcie. Przyczepcie do nich spinacze. Przygotujcie wędki z patyka i sznurka obciążonego magnesem.

Adaptacje graficzne:

- » zmieniono układ wybranych elementów ilustracji (podpisy)
- » zmieniono kolorystykę wybranych elementów ilustracji (tekst)

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » przestrzeganie zasad gier i troska o atmosferę zabaw
- » budowanie wypowiedzi przez dzieci i kultura słuchania

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » zaproponowanie zabawy przez ucznia/uczniów i przedstawienie jej zasad pozostałym dzieciom
- » wspólna zabawa z przestrzeganiem przyjętych zasad

Strona: 41

Piktogramy:

- » **tablica:** bańki mydlane, bawić się, boisko, dzieci, dzień zabaw, grupa, kregle, łowić, łowienie ryb, puszczanie bańki, robić, rzucać, ścigać, trawa, wygrywać, zapraszać, zawody
- » **polecenia:** W co lubisz się bawić?, Z kim lubisz się bawić?, Gdzie lubisz się bawić?

Mamy prawo:

znać swoje prawa

żyć i rozwijać się
w dobrych warunkach

uczyć się
i zdobywać wiedzę

mieć własne zdanie
oraz swobodnie wyrażać
swoje poglądy

bawić się
i odpoczywać

mieszkać
ze swoimi rodzicami
lub kontaktować się z nimi

mieć swoje
imię, nazwisko
i narodowość

korzystać z jak najlepszej
opieki zdrowotnej

otrzymywać pomoc
od dorosłych

CHCIECIE WIEDZIEĆ WIĘCEJ?

Prawa dzieci zostały zebrane w Konwencji o prawach dziecka. Dokument ten obowiązuje w wielu krajach, również w Polsce. Na straży przestrzegania tych praw stoi rzecznik praw dziecka.

42 **MAMY PRAWO**

43

Strona: 42

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » świadomość praw dzieci i możliwości szukania pomocy w przypadku ich łamania
- » możliwość proszenia o pomoc, gdy jest się świadkiem łamania praw innego dziecka

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » korzystanie z materiałów zamieszczonych w zakładce: www.unicef.pl/Wspolpraca-ze-szkolami/Materialy-dydaktyczne
- » wspólne czytanie fragmentów książki Grzegorza Kasdepkego „Mam prawo”
- » ustalenie, kogo można prosić o pomoc i w jaki sposób
- » zapisanie tekstu praw dziecka w 1. osobie, np. *Znam swoje prawa. Żyję i rozwijam się...*
- » wyjaśnianie znaczenia kolejnych praw poprzez dobór odpowiednich rozwinięć, np. *Żyję i rozwijam się w dobrych warunkach to znaczy: Mam swój pokój lub miejsce do pracy i zabawy. Uprawiam sport.*

Strona: 43

Teksty poleceń przed adaptacją:

1. Porozmawiajcie o tym, jak rozumiecie poszczególne prawa dziecka. Podajcie przykłady innych praw, które mają dzieci. Zastanówcie się w grupach nad znaczeniem tych praw.
2. Jeśli zainteresował was ten temat, przeczytajcie książkę Grzegorza Kasdepkego „Mam prawo!”. Sięgnijcie do Konwencji o prawach dziecka w wersji dla dzieci, wydanej przez UNICEF (czytaj: junisef). Dowiedzcie się, czym zajmuje się ta organizacja.

Piktogramy:

- » **tablica:** *Dostawać pomoc od dorosłych, Mieć dobrą opiekę zdrowotną, Mieć imię, nazwisko i narodowość, Mieszkać z rodzicami lub widywać rodziców, My mamy prawo; Myśleć samodzielnie i mówić, co myślimy, Rozwijać się w dobrych warunkach, Bawić się i odpoczywać, Uczyć się i chodzić do szkoły, Znać swoje prawa*

W tablicy piktogramowej prawa dziecka zostały przedstawione zdaniami w formie uproszczonej, mogą stanowić pomoc także dla uczniów z innymi trudnościami.

- » **polecenia:** *Przeczytaj, jakie prawa mają dzieci*

Spotkania z książką

Edward Szymański

Książka

(fragmenty)

Będziesz wraz ze mną oglądać
baśnie i cuda, i dziwy
na końcu świata.
Po niebie, po morzach i lądach
jako te ptaki szczęśliwe
będziemy latać.

Ja cię bez trudu nauczę
tego, co przydać się może
choćby po latach paru.
Ja tobie słowem, jak kluczem,
w cudowny sposób otworzę
pałace czarów.

Kiedy przeczytam nową książkę,
to tak, jakbym znalazł nowego
przyjaciela, a gdy przeczytam
książkę, którą już czytałem –
to tak, jakbym spotkał się
ze starym przyjacielem.

przysłowie chińskie

Czytanie książek to najpiękniejsza
zabawa, jaką sobie ludzkość wymyśliła.

Wisława Szymborska

Jakie książki chcemy czytać?

Maciuś to bohater książek Janusza Korczaka. Już jako dziecko został królem. Staral się być dobrym i odważnym władcą.

W swoim pamiętniku zrobił spis książek, jakie chciałby przeczytać.

Pamiętnik Maciusia

1. Żeby była książka, w której są wszystkie nauki opisane, żeby można wybrać najpotrzebniejszą i najciekawszą naukę – i już od tego zacząć.
2. Żeby była książka o królach. Ale nie historia, tylko jacy byli, jak mieli dziesięć lat albo dwanaście.
3. Żeby była taka sama książka o wielkich wynalazcach, podróżnikach i rozbójnikach.
4. Żeby była książka, ale bardzo gruba, o pszczołach i mrówkach.
5. Żeby była książka, jacy są różni ludzie na świecie. Jacy są porządni i nieporządni. Ilu jest leniuchów i pracowitych. Wesołych i smutnych. Złych i dobrych. Takich, którzy dokuczają i nie dają spokoju. I czy można sprawić, żeby się nie bili, nie kłócili, nie dokuczali.

na podstawie książki Janusza Korczaka „Król Maciuś na wyspie bezludnej”

1. Jaką książkę chętnie byście przeczytali? O czym będzie? Wymyślcie jej tytuł.
2. Zorganizujcie klasowy konkurs na najciekawszą książkę.
3. Zapytaj rodziców, co czytali, kiedy byli w waszym wieku.

Strona: 44

Adaptacje graficzne:

- » zmieniono układ wybranych elementów ilustracji (ramki z tekstem)
- » usunięto wybrane elementy ilustracji (chmury w kształcie liter)

Strona: 45

Teksty poleceń przed adaptacją:

1. Opowiedzcie lub napiszcie o książce, którą chętnie byście przeczytali. O czym będzie? Wymyślcie jej tytuł.
2. Zorganizujcie klasowy plebiscyt na najciekawsze książki. Zainteresujcie pomysłem inne klasy w szkole.
3. Zapytajcie nauczycielki, nauczycieli oraz innych pracowników szkoły, co czytali, gdy mieli tyle lat co wy. Które z tych książek macie w bibliotece klasowej?

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » świadomość tego, że ze względu na trudności językowe dzieci niesłyszące niezbyt chętnie czytają
- » konieczność uświadomienia rodzicom i dzieciom, że czytanie wspiera rozwój języka
- » zachęcenie rodziców do codziennego czytania z dzieckiem jego ulubionych książeczek w sposób umożliwiający uczestniczenie (dopowiadania, wskazywanie, itd.) – por. informacje o czytaniu uczestniczącym zamieszczone w internecie
- » możliwość dość późnego nauczenia się czytania przez dziecko niemówiące

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » wyjście do biblioteki szkolnej i poznanie układu księgozbioru, powtórzenie alfabetu
- » alfabetyczne układanie książek według tytułu/autora
- » poznanie nazw różnych gatunków książek
- » założenie dzienniczka lektur – zapisywanie autora, tytułu, bohaterów, oznaczanie miejsca akcji, wykonywanie rysunków do treści książki
- » wyjaśnienie przez uczniów chińskiego przysłowia z podręcznika

Piktogramy:

- » **tablica:** audiobook, bajka, biblioteka, bibliotekarz, ciekawy, czytać, dzieci, książka, książka kucharska, książka o zwierzętach, książka podróżnicza, książka przygodowa, książki, księgarnia, lubić, nie lubić, nudny, oglądać, słuchać, ulubiony, wybierać książkę

Warto zwrócić uwagę na to, że piktogramy ciekawy i nudny (znudzony) mogą się odnosić zarówno do książki, jak i do osoby.

- » **polecenia:** O czym jest twoja ulubiona książka?

Dzień Czytelniczki i Czytelnika

To był wyjątkowy dzień w szkole. Nazwaliśmy go

Dniem Czytelniczki i Czytelnika, ponieważ wszystko, co się tego dnia działo, było związane z książkami. Każdy mógł przynieść do szkoły swoją ulubioną książkę i zareklamować ją innym. Mieliśmy różne pomysły, jak to zrobić. Wymyślaliśmy też hasła o czytaniu, które zawiesiliśmy na korytarzu szkoły: „Czytam, bo lubię”, „Czytanie jest w modzie”, „Włącz czytanie”. Potem układaliśmy zagadki o postaciach z bajek.

Znany na całym świecie miś ma przyjaciela. Jest nim Krzyś.

Szpada, buty dla powagi, czasem miauknie dla odwagi.

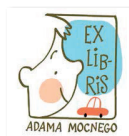
Pantofelek ze stopy jej spadł. Co to za postać? Czy każdy zgadł?

Pożarł owiec wiele w jamie pod Wawelem.

Pani bibliotekarka zaprosiła nas na wystawę ekslibrisów.

NOWE SŁOWO

Ozdobny znak właściciela książki, na przykład pieczętka lub karteczka przyklejona do wewnętrznej strony okładki, to **ekslibris**. Widnieje na nim napis w języku łacińskim: *ex libris*, który oznacza „z książek”.

Następnie projektowaliśmy zakładki do książek.

46

DZIEŃ CZYTELNICZKI I CZYTELNIKA

47

Strona: 46

Strona: 47

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » wyjaśnienie pojęć *czytelnik/czytelniczka*, *ex libris*
- » uspokojenie dzieci – początkowe trudności w czytaniu przemijają wraz z liczbą przeczytanych książek
- » wybieranie książek interesujących dla dziecka jako zachęta do czytania

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » odmiana czasownika *czytać* – zwrócenie uwagi na 1. osobę liczby pojedynczej i mnogiej w czasie teraźniejszym, przyszłym i przeszłym
- » dobieranie przymiotników do rzeczownika *książka*
- » rozmowa o ulubionych książkach

Piktogramy:

- » **tablica:** biblioteka, bibliotekarka, Co robi?, czytać, dzieci, Dzień Czytelnika, gra terenowa, hasło, klasa 2a, Kto?, mówić, pani Ania, powiedzieć, reklamować książkę, robić, rodzice, szukać, uczniowie, ulubiony, wymyślać, wystawa ekslibrisów, zakładka, zapraszać, zeszyt, zgadywać

- » **polecenia:** Odgadnij tytuły książek

Pani Ania pokazała nam zeszyt, który prowadziła, gdy miała tyle lat co my. Na okładce był napis „Moje lektury”.

Po południu w szkole pojawili się rodzice. Zostaliśmy zaproszeni do świetlicy na poczęstunek. Napis na drzwiach informował, że teraz jest to „Kuchnia Kubusia Puchatka”. Jak myślicie, co jedliśmy?

Największą niespodzianką była gra terenowa „Na tropie bohaterów książkowych”. Jedno z zadań polegało na odgadnięciu, jaka postać z książki mogła powiedzieć podane zdanie.

Niektórzy uważali, że zagadki były bardzo łatwe, inni, że trudne. Dlaczego? Po prostu nie wszyscy znali książki, o których mówiły te zadania i zagadki.

Gdy wróciliśmy do klasy, pani pokazała nam wszystkie książki, o których były te zadania. Od razu postanowiliśmy niektóre z nich wypożyczyć i przeczytać.

Wieczorem, gdy w szkole została już tylko nasza klasa, mogliśmy usiąść w kąciakach, które nazwaliśmy: „Poczytam ci, mamo, poczytam ci, tato”, „Poczytam ci, koleżanko, poczytam ci, kolego”, „Rodzice czytają dzieciom”, „Posłuchaj, to ciekawe”. Dzień zakończyliśmy wspólnym czytaniem.

1. Jaka jest twoja ulubiona książka? Opowiedz o niej.
2. Wymyśl inne zakończenie swojej ulubionej książki. Opowiedz je koleżankom i kolegom w klasie.
3. Jak powinno wyglądać miejsce, w którym przyjemnie jest czytać? Narysuj to miejsce.
4. Przeczytajcie wspólnie fragmenty wybranej książki.

Strona: 48

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » możliwa nieznanomość postaci przedstawionych w podręczniku
- » różnorodność książek
- » rola wyobraźni

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » zaproszenie klas starszych lub rodziców do wspólnego czytania
- » zredagowanie zaproszenia na Dzień Czytelniczki i Czytelnika – zwrócenie uwagi na ważne elementy zaproszenia
- » podanie tytułów i autorów książek przedstawionych na ilustracji w podręczniku – przygotowanie etykiet z tytułami książek
- » opowiadanie przez nauczyciela o wybranej książce, czytanie jej fragmentów
- » przygotowanie wybranej potrawy z „Kuchni Kubusia Puchatka”
- » porównanie książki i filmu
- » opisanie swojego ulubionego bohatera z wyjaśnieniem, dlaczego jest ulubiony

Strona: 49

Teksty poleceń przed adaptacją:

1. Zareklamujcie swoją ulubioną książkę.
2. Wymyślcie inne zakończenie dowolnie wybranej książki. Opowiedzcie je koleżankom i kolegom w klasie.
3. Zaprojektujcie w klasie lub w szkole miejsce przyjazne czytaniu.
4. Zastanówcie się, jak zorganizować Dzień Czytelniczki i Czytelnika. Podajcie swoje pomysły.

Adaptacje graficzne:

- » zmieniono kolorystykę wybranych elementów ilustracji (tło)
- » usunięto wybrane elementy ilustracji (pył)

Piktogramy:

- » **tablica:** biblioteka, bibliotekarka, Co robi?, czytać, dzieci, Dzień Czytelniczki, gra terenowa, hasło, klasa 2a, Kto?, mówić, pani Ania, powiedzieć, reklamować książkę, robić, rodzice, szukać, uczniowie, ulubiony, wymyślać, wystawa exlibrisów, zakładka, zapraszać, zeszyt, zgadywać

- » **polecenia:** Narysuj miejsce dobre do czytania

Jak zrobić papier?

Niedawno byliśmy na wycieczce w manufakturze papieru, czyli w miejscu, gdzie ręcznie wyrabia się papier. Nazywa się to czerpaniem papieru. Najpierw podaraliśmy makulaturę na małe kawałeczki. Następnie zalaliśmy je bardzo ciepłą wodą, aby zmiękły. Powstała masa długo rozdrabnialiśmy, żeby stała się gładka. Potem dodaliśmy do niej krochmal, ugotowany z mąki ziemniaczanej i wody. Z tej masy, zwanej pulpą, po odsączeniu i wysuszeniu powstaje papier czerpany. Podobny papier można zrobić samemu.

Dawno temu pisano między innymi na **tabliczkach glinianych**, **papierusie** wytwarzanym z rośliny o nazwie cibora papirusowa, **tabliczkach woskowych**, **pergaminie** wyrabianym ze skóry zwierząt.

1. Opiszcie, jak powstaje papier czerpany.
2. Wykonajcie papier czerpany z makulatury.
3. Czy wiesz, z czego i w jaki sposób produkuje się papier?

50 JAK ZROBIĆ PAPIER?

51

Strona: 50

Strona: 51

Teksty poleceń przed adaptacją:

1. Opiszcie kolejne etapy powstawania papieru czerpanego.
2. Wykonajcie papier czerpany z makulatury.
3. Jeśli zainteresował was ten temat, dowiedzcie się, z czego i w jaki sposób dziś się produkuje papier.

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » możliwość wielokrotnego wykorzystania papieru
- » różnorodność materiałów piśmienniczych
- » e-papier jako najnowszy materiał

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » wycieczka do papierni – realna lub wirtualna
- » zapisanie etapów powstawania papieru
- » rozmowa na temat przydatności papieru, np. *Do czego potrzebny jest w klasie papier?*
- » odmiana czasowników: *pisać, rysować, malować* (przez osoby i liczby), użycie odpowiednich form w zdaniach
- » dobieranie przymiotników do rzeczownika *papier*
- » poznanie historii pisma, rozmowa o tym, na czym dawniej pisano
- » wykonanie tabliczek z gliny i próba pisania na nich; wymyślenie klasowego pisma

Piktogramy:

- » **tablica:** *dzieci, gazeta, jechać na wycieczkę, kartka, kawałeczki papieru, klasa, książka, mieszać, opakowanie, osuszać, papier do rysowania, papier ozdobny, papier toaletowy, papierowe czapki, pudełko, ręczniki papierowe, robić, walkować, zalewać, zeszyt*
- Tablica piktogramowa umożliwia także odpowiedzenie na pytanie: *do czego używany jest papier?*

- » **polecenia:** *Do czego używa się papieru?*

Arktyka rozciąga się wokół bieguna północnego, a Antarktyda wokół bieguna południowego.
Badam, dociekam, eksperymentuję.
Co za dużo, to niezdrowo.
Drzewa są domem dla wielu zwierząt.

Ekologiczny znaczy przyjazny środowisku.
Franek interesuje się fotografią.
Góralski ser to oscypek.
Hłas szkodzi zdrowiu.
Ile dni ma czerwiec?
Jedna jaskółka nie czyni wiosny.
Komu w drogę, temu czas.

Lena lubi owoce.
Łucja uczęszcza na zajęcia z hipoterapii.
Mróz zamienia wszystko w mrożonki.
Nie kap się w niedozwolonych miejscach!
Obiecywał gruszki na wierzbie.

Pracowity jak pszczoła.
Roztargniona królowna Róża spotkała wróżkę.
Sen to zdrowie.
Toruń słynie z pierników.
Uważaj na jezdni!
W zdrowym ciele zdrowy duch.
Z dużej chmury mały deszcz.

1. Pokaż zdania zakończone znakiem zapytania. Pokaż zdania zakończone wykrzyknikiem.
 2. Odszukajcie przynajmniej jedno przysłowie.
 3. Pokaż zdanie zbudowane tylko z wyrazów oznaczających czynności.
 4. Wskaż 3 zdania, w których są dwuznaki.
 5. Odszukaj zdanie, w którym znajdują się wyrazy pokazujące wymianę **ó** na **o**.

Zawłek słówek

6. Znajdź w tekście i przepisz wyrazy zaczynające się od kolejnych liter alfabetu.
 7. Zaprojektujcie inicjały swoich imion i nazwisk.

NOWE SŁOWO
 Ozdobna litera, która rozpoczyna tekst, to **inicjał**.
Inicjałami nazywamy też początkowe litery imienia i nazwiska, na przykład J.K. to inicjały Jana Kowalskiego.

52 **ZAŁĘK SŁÓWEK – POWTÓRZENIE** 53

Strona: 52

Teksty poleceń przed adaptacją:

1. Które zdania zakończone są pytajnikiem, a które wykrzyknikiem?
2. Odszukajcie przynajmniej jedno przysłowie.
3. Które ze zdań zbudowane jest tylko z wyrazów oznaczających czynności?
4. Wskażcie zdania, w których są dwuznaki.
5. W których zdaniach występują wyrazy z **rz** po spółgłoskach?

Adaptacje graficzne:

- » zmieniono układ wybranych elementów ilustracji (rośliny w kształcie liter)
- » zmieniono kolorystykę wybranych elementów ilustracji (tło)

Strona: 53

Teksty poleceń przed adaptacją:

6. Odszukajcie zdanie, w którym znajdują się wyrazy pokazujące wymianę **ó** na **o**.
7. Wymyślcie zdania zaczynające się od kolejnych liter alfabetu.
8. Zaprojektujcie inicjały swoich imion i nazwisk.

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » umiejętność praktycznego wykorzystania nabytej wiedzy – rodzaje zdań, dwuznaki, części mowy
- » wprowadzenie pojęcia **inicjał**

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » alfabetyczne porządkowanie wyrazów: rzeczowników, czasowników, przymiotników
- » zabawa polegająca na wypisywaniu nazw warzyw, owoców, przyborów szkolnych na podaną literę
- » zapisywanie inicjałów swoich, swoich rodziców
- » obejrzenie układu słownika, encyklopedii – zastanowienie się nad tym, czemu służy uporządkowanie alfabetyczne haseł
- » układanie nazwisk uczniów alfabetycznie, porównanie rezultatu pracy uczniów z dziennikiem klasowym

Piktogramy:

W zeszyte piktogramowym zamieszczono tablicę ze wszystkimi literami alfabetu polskiego oraz dwuznakami i znakami przestankowymi. Tablica może być używana do literowania przez dziecko niemówiące.

- » **polecenia:** Pokaż zdania zakończone znakiem zapytania, Pokaż zdania zakończone wykrzyknikiem

Natalia Usenko

Ciekawość

Gdy dziecko się urodzi, zaczyna badać świat. Chce dotknąć każdej rzeczy i sprawdzić, czy ma smak! Chce wszędzie zajrzeć z bliska: nos wsadzi do mrowiska, lód liźnie, kamyk kopnie. Ciekawskie jest okropnie!

Już wie, że ogień parzy, że słońce razi w oczy, że cukier się rozpuści, gdy woda go zamoczy, i wiedzieć chce wciąż więcej, poznawać i odkrywać! Bo w każdym z takich odkryć przygoda tkwi prawdziwa! Więc męczy tatę, ciocię, zadreca panią w szkole, eksperymenty robi gdzieś na kuchennym stole. Niechcący też czasami coś stłucze, coś popłami... Oj, ciężko być odkrywcą – na pewno wiecie sami.

Lecz powiem wam w sekrecie, że na całutkim świecie odkrywcy i badacze ciekawscy są jak dzieci i też pytają ciągle: dlaczego? po co? jak? I wciąż na wiele pytań im odpowiedzi brak! A kto odpowie na nie? Być może wy, kto wie?

Na pewno ktoś ciekawski, kto wszystko wiedzieć chce...

1. Czy dobrze być ciekawym świata?
2. Powiedz na podstawie wiersza, jakie pytania zadają odkrywcy i dzieci.
3. Wybierz dowolne przedmioty codziennego użytku i wymyśl dla nich inne zastosowanie. Narysuj swoje pomysły, a potem o nich opowiedz.
4. Poszukajcie informacji o tym, jak wynaleziono telefon, rower albo komputer.

54 CIEKAWOŚĆ

55

Strona: 54

Strona: 55

Teksty poleceń przed adaptacją:

1. Zastanówcie się, co by było, gdyby ludzie nie byli ciekawi świata.
2. Co wspólnego mają dzieci z odkrywcami i badaczami?
3. Wybierz dowolne przedmioty codziennego użytku i wymyślcie dla nich nietypowe zastosowanie. Zapiszcie i narysujcie swoje pomysły, a potem o nich opowiedzcie.
4. Poszukajcie informacji o tym, jak wynaleziono telefon, rower albo komputer.

Adaptacje graficzne:

- » zmieniono kolorystykę wybranych elementów ilustracji (tło)
- » usunięto wybrane elementy ilustracji (krzak, cień)

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » ciekawość świata jako podstawa rozwoju
- » dbałość o zachowanie bezpieczeństwa przy poznawaniu świata

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » wypisanie z podręcznika nazwiska autora i tytułu wiersza
- » układanie odpowiedzi na pytanie o to, jak dziecko bada świat (na podstawie tekstu wiersza)
- » rozmowa o wynalazkach: *Jakie urządzenia dzieci uważają za największe wynalazki? Kim są odkrywcy?, Czy tylko dzieci są odkrywcami?*
- » nazwanie etapów rozwoju dziecka i zmysłów, którymi można poznawać świat w różnym wieku
- » zapoznanie się z wierszem Jana Brzechwy pt. *Staś Pytalski*

Piktogramy:

- » **tablica:** *badacz, badać, chcieć, ciekawy, Dlaczego?, dorośli, doświadczenie, dziecko, Gdzie?, informacja, Jak?, nauka, niemowlę, patrzeć, pytać, szukać, świat, uczyć się, wiedzieć*
- » **polecenia:** *Żeby wiedzieć, trzeba pytać, Dlaczego dzieci pytają?*

FESTIWAL NAUKI

Postanowiliśmy zorganizować festiwal nauki. Nasza klasa zamieniła się w pracownię naukową.

Jak jest łatwiej?

Jak myślicie, dlaczego łatwiej zgnieść orzech dziadkiem do orzechów niż ręką?

Zastanówcie się, dlaczego łatwiej wyciągnąć wbity gwóźdź obcęgami niż ręką.

Dlaczego rower jedzie?

Przjrzyjcie się, jak działają pedały w rowerze. Jak to się dzieje, że rower jedzie, gdy pedałujemy?

56 FESTIWAL NAUKI

Zabawa z piłką

Sprawdźcie, kiedy piłka szybciej znajdzie się na podłodze.

Zabawa z paczką

Jak najlepiej ustawić deskę na podpórce, żeby najłatwiej podnieść ciężar? W którym miejscu deski położyć paczkę, aby łatwiej ją było podnieść? Sprawdźcie swoje przypuszczenia.

Zorganizujcie własny festiwal nauki. Wykonajcie różne doświadczenia i opowiedzcie o swoich obserwacjach.

57

Strona: 56

Adaptacje graficzne:

» zmieniono kolorystykę i układ wybranych elementów ilustracji (tytuł, rower)

Strona: 57

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » troska o bezpieczeństwo w czasie wykonywania doświadczeń
- » wykonywanie doświadczeń według instrukcji nauczyciela
- » nazwy narzędzi i sprzętów wykorzystywanych do doświadczeń nie zawsze są znane dzieciom z wadą słuchu oraz dzieciom o ograniczonych doświadczeniach życiowych
- » dzieci z trudnościami komunikacyjnymi mogą jedynie odpowiedzieć na pytanie, jak jest łatwiej: zgnieść orzech dziadkiem do orzechów czy ręką, wyciągnąć gwóźdź obcęgami czy ręką?

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » zapisanie w zeszycie nazw narzędzi potrzebnych do wykonania doświadczeń
- » zapisanie odpowiedzi na zadane pytania, np. *Orzechy łatwiej zgnieść dziadkiem do orzechów niż ręką, ponieważ...*
- » pisanie ogłoszenia dotyczącego organizacji festiwalu nauki

Piktogramy:

- » **tablica:** badać, barwniki, butelka, doświadczenie, dźwignia, festiwal nauki, klasa, mąka ziemniaczana, mieszać, miska, modelina, nalewać, obserwować, ocet, olej, paczka, piłka, posypywać, pracownia naukowa, robić, równia, soda, szklanka

Umieszczono pojęcia *równia* i *dźwignia* mimo braku użycia ich w tekście, żeby zobrazować uczniom przeprowadzane doświadczenia.

- » **polecenia:** Wykonajcie doświadczenia

FESTIWAL NAUKI

W drugim dniu naszego festiwalu przygotowaliśmy doświadczenia i eksperymenty, które zaciekały nawet starsze koleżanki i starszych kolegów.

Miniaturowy wulkan

Przygotujcie: plastelinę, proszek do pieczenia lub sodę oczyszczoną, pół szklanki octu (lub wody z rozpuszczonym w niej kwaskiem cytrynowym), czerwony barwnik spożywczy, plastikową tacę, patyczek do mieszania.

1. Uformujcie z plasteliny stożek wulkanu i postawcie go na tacy. W środku wulkanu zróbcie wgłębienie – krater.
2. Wsypcie do niego kilka łyżeczek proszku lub sody i dodajcie kilka kropli barwnika.
3. Dodajcie kilka łyżeczek octu lub wody z kwaskiem i szybko zamieszajcie.

Magiczna mąka

Przygotujcie: mąkę kukurydzianą lub ziemniaczaną, wodę, miskę.

1. Wsypcie do miski mąkę i wlejcie wodę. Ugniatajcie masę tak, żeby ulepić z niej kulę.
2. Sprawdźcie, co się stanie z kulą, jeśli przestaniecie ją ugniatć.
3. Dotknijcie szybkim ruchem powierzchni masy w misce. Następnie dotknijcie masy, uciskając ją powoli. Potem szybko włożcie do niej dłoń. Co czujecie?

58 FESTIWAL NAUKI

Atramentowa sztuczka

Przygotujcie: 2 szklanki, atrament (na przykład z naboju do pióra), bardzo ciepłą oraz zimną wodę, łyżeczkę, 2 łyżeczki octu.

1. Jedną szklankę napełnijcie bardzo ciepłą wodą, a drugą – zimną.
2. Do obu szklanek wlejcie po kilkanaście kropli atramentu. Poczekajcie chwilę, a następnie zamieszajcie płyny.
3. Do każdej szklanki wlejcie po 2 łyżeczki octu. Zaobserwujcie, co się będzie działo.

Morze w butelce

Przygotujcie: półlitrową butelkę z nakrętką, niebieski tusz lub farbę oraz po pół szklanki wody i oleju.

1. Wlejcie do butelki ciepłą wodę. Możecie wyspać trochę czystego piasku, drobne kamyki i muszki. Dodajcie łyżeczkę tuszu lub farby i wymieszajcie.
2. Dolejcie olej. Zakręćcie butelkę i ją przechylcie. Obserwujcie, co się dzieje.

59

Strona: 58

Adaptacje graficzne:

» zmieniono kolorystykę i układ wybranych elementów ilustracji (tytuł)

Strona: 59

Teksty poleceń przed adaptacją:

1.

Adaptacje graficzne:

» ?

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » wykonanie doświadczeń zgodnie z instrukcją
- » zachowanie zasad bezpieczeństwa

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » nazwy składników doświadczeń mogą być nieznane, dlatego dobrze jest przygotować etykiety z nazwami
- » omówienie przez uczniów przebiegu wykonanych doświadczeń
- » omówienie i porównanie wyników tych doświadczeń

Piktogramy:

- » **tablica:** badać, barwniki, butelka, doświadczenie, dźwignia, festiwal nauki, klasa, mąka ziemniaczana, mieszać, miska, modelina, nalewać, obserwować, ocet, olej, paczka, piłka, posypywać, pracownia naukowa, robić, równia, soda, szklanka

- » **polecenia:** Wykonajcie doświadczenia

Cyber-Ryba

Wywiad z wynalazcą
Marcinem Malcem

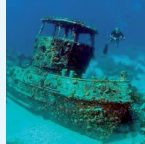
– Jak Pan został wynalazcą?

– W dzieciństwie uwielbiałem rozkręcać zabawki. Chciałem zobaczyć, jak działają, i próbowałem je udoskonalać. Na przykład stale ulepszałem swój rower. Odkąd pamiętam, zawsze towarzyszyły mi śrubokręt i lutownica. Podczas studiów dostaliśmy zadanie domowe: mieliśmy wymyślić urządzenie, które będzie naśladowało żywy organizm. Wraz z dwoma kolegami, Marcinem Morawskim i Dominikiem Wojtasem, postanowiliśmy zbudować rybę. To było trudne zadanie, ale udało się nam uruchomić pierwszą w Polsce pływającą elektryczną rybę. Nazwaliśmy ją Cyber-Rybą.

DO CZEGO PRZYDA SIĘ TEN WYNALAZEK?

Pomoże nurkom dotrzeć do niebezpiecznych miejsc.

Odnajdzie statki zatopione w morzu.

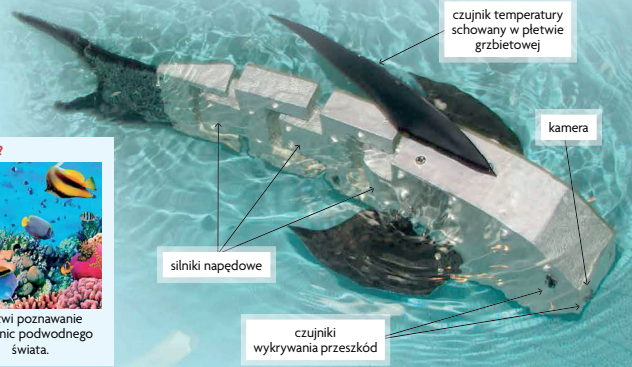
Ułatwi poznanie tajemnic podwodnego świata.

– Jak ona działa? Czy wygląda jak prawdziwa ryba?

– Jest to podwodny robot, który swoim wyglądem i zachowaniem przypomina rybę. Wyposażyliśmy go w kamerę, czujniki wykrywające przeszkody i czujniki temperatury. Cyber-Ryba może pływać samodzielnie, można też nią sterować za pomocą programu komputerowego, nawet korzystając z telefonu komórkowego.

– Ile jest takich Cyber-Ryb? Czy przygotowuje Pan kolejne?

– Zbudowaliśmy już pięć Cyber-Ryb. Różnią się one kształtem, wielkością i zachowaniem. Są coraz doskonalsze. Obecnie wspólnie z innymi naukowcami budujemy inteligentną Cyber-Rybę, która pomoże nurkom w ich niebezpiecznej pracy.

60

CYBER-RYBA

61

Strona: 60

Strona: 61

Adaptacje graficzne:

- » zmieniono wielkość wybranych elementów ilustracji (Cyber-Ryba)
- » zmieniono kolorystykę wybranych elementów ilustracji (strzałki)

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

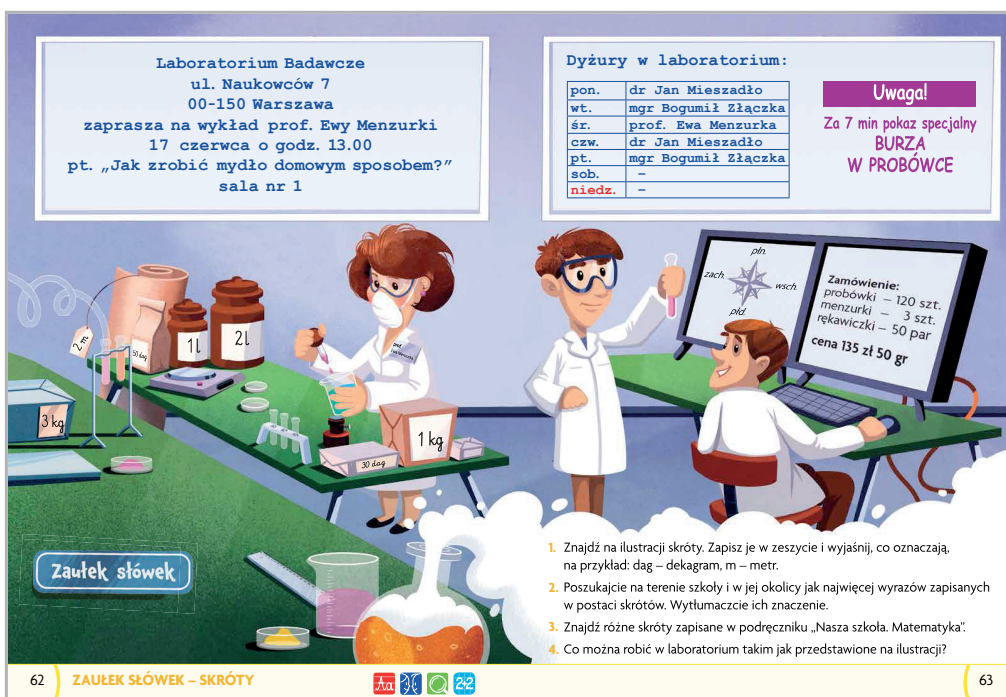
- » poznanie cech nowego gatunku – wywiadu
- » wyjaśnienie pojęcia *wynalazca*
- » opisanie *Cyber-Ryby* – ryby, która jest robotem
- » praktyczne zastosowanie wynalazków

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » wypisanie informacji z tekstu – z kim przeprowadzono wywiad,? jaki był tytuł i jaki temat wywiadu?
- » *O co chcesz zapytać...?* – układanie pytań do znanej osoby
- » ćwiczenia sprawdzające rozumienie tekstu
- » pisanie zaproszenia na spotkanie z wynalazcą
- » opowiadanie pt. *Mój wymarzony wynalazek*

Piktogramy:

- » **tablica:** badać, budować, Cyber-Ryba, elektryczny, morze, myśleć, narzędzia, nurkować, opowiadać, pilot, pomysł, pytać, rozmawiać, rozmowa, sterować, wynalazca
- » **polecenia:** Do czego można użyć Cyber-Ryby?

Strona: 62

Teksty poleceń przed adaptacją:

1. Wyszukajcie na ilustracji skróty. Zapiszcie je w zeszytcie i wyjaśnijcie, co oznaczają, na przykład: dag – dekagram, m – metr.
2. Poszukajcie na terenie szkoły i w jej okolicy jak najwięcej wyrazów zapisanych w postaci skrótów. Wytłumaczcie ich znaczenie.

Adaptacje graficzne:

- » usunięto wybrane elementy ilustracji (elementy tła, refleksy światła, cienie)
- » zmieniono kolorystykę wybranych elementów ilustracji (tytuł)
- » zmieniono układ wybranych elementów ilustracji (polecenia)

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » sposoby tworzenia skrótów
- » cel stosowania skrótów
- » wyjaśnienie pojęcia *sztuka*
- » tytuły naukowe i ich zróżnicowanie jako zagadnienie nowe i trudne dla dzieci

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » wycieczka do pracowni chemicznej lub laboratorium np. analiz medycznych
- » pisanie zaproszenia na wskazaną imprezę
- » odczytywanie danych z tabelki
- » opracowanie sprawozdania z wycieczki

Strona: 63

Teksty poleceń przed adaptacją:

3. Znajdźcie różne skróty zapisane w podręczniku „Nasza szkoła. Matematyka”.
4. Zaobserwujcie, w jaki sposób tworzymy skróty i po których skrótach stawiamy kropkę.
5. Wyobraźcie sobie, co można robić w laboratorium takim jak to przedstawione na ilustracji. Porozmawiajcie o tym w parach.

Piktogramy:

- » **tablica:** czwartek, dekagram, doktor, godzina, grosz, jedna sztuka, kilogram, litr, magister, metr, minuta, niedziela, piątek, pod tytułem, południe, poniedziałek, północ, profesor, skrót, sobota, środa, ulica, wschód, wtorek, zachód, zaulek słówek, złoty

W tablicy piktogramowej skróty zostały zapisane pod symbolami.

- » **polecenia:** Niektóre wyrazy można zapisać krócej, To są skróty, Wskaż skróty na ilustracji

Klasowa informacja turystyczna

– W czasie wakacji będziemy mieć gości – powiedziała mama, kładąc na stole list od wujka Pawła.
 Wujek wyjechał z Polski wiele lat temu. Teraz chce nas odwiedzić.
 – Wakacje w domu? – Posmutniałam, ale tata powiedział:
 – Córeczko, mieszkamy w atrakcyjnym miejscu. Mamy lasy, skały, jaskinie. Wokół jeziora biegnie trasa rowerowa. Jest się czym chwalić!
 – Za kilka dni pojawią się tablice informacyjne o roślinach, które rosną tylko w naszej okolicy – dodała mama, która pracuje w urzędzie miasta i zajmuje się ochroną środowiska.
 Do rozmowy włączył się dziadek:
 – Niedawno przeczytałem, że w lipcu wokół ruin zamku będą pokazy walc rycerskich i tańców dworskich.
 – Zawsze mówiłam: cudze chwalicie, swego nie znacie, sami nie wiecie, co posiadacie. – Prababcia Wanda uśmiechnęła się do nas.
 To było wczoraj. Dziś nasza wychowawczyni też przyniosła list – od zaprzyjaźnionej klasy z Mazur. Dzieci opisywały w nim okolicę, w której mieszkają, oraz zapraszały do spędzenia tam wakacji.
 – Zareklamujmy naszą miejscowość – zaproponowałam.
 – Klasowa informacja turystyczna? – podchwycił Karol.
 Uznaliśmy, że to dobry pomysł.

1. Co ciekawego znajduje się w okolicy, o której opowiada dziewczynka? Jakie atrakcje czekają na turystów?
2. Przepisz do zeszytu przysłowie, które powiedziała prababcia.
3. Co ciekawego jest w waszej okolicy? Zareklamujcie ją w dowolny sposób.

NASZ PROJEKT ŚCIEŻKI TURYSTYCZNEJ

Maskotka naszej miejscowości

LEGENDA

1. Zagajnik
2. Kuźnia
3. Grota
4. Kapliczka
5. Park linowy
6. Ruiny zamku
7. Jezioro

WAKACYJNE ATRAKCJE

- Piknik archeologiczny
- Pokaz walc rycerskich
- Noc duchów
- Jarmark lokalnych produktów
- Koncert muzyki dworskiej

W naszym parku można znaleźć miejsca do odpoczynku lub do zabawy.

64

KLASOWA INFORMACJA TURYSTYCZNA

65

Strona: 64

Teksty poleceń przed adaptacją:

1. Co ciekawego znajduje się w okolicy, o której opowiada dziewczynka? Jakie atrakcje czekają na turystów?
2. Jak rozumiecie przysłowie, które przytoczyła prababcia?
3. Co jest interesującego w waszej okolicy? Zastanówcie się, jak można zachęcić turystów do odwiedzenia waszej miejscowości. Zareklamujcie ją w dowolny sposób.

Strona: 65

Adaptacje graficzne:

- » usunięto wybrane elementy ilustracji (drzewa)
- » zmieniono kolorystykę wybranych elementów ilustracji (jezioro, grota)
- » zmieniono wielkość i układ wybranych elementów ilustracji (maskotka)

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » odczytywanie mapy, planu jako czynność szczególnie trudna dla uczniów z mózgowym porażeniem dziecięcym
- » znajomość ciekawych miejsc w najbliższej okolicy

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » rysunek mapy okolicy
- » konstrukcja mapy np. terenu szkoły i nanoszenie na nią atrakcji, które chcielibyśmy zobaczyć
- » tworzenie pirackiej mapy z ukrytym skarbem
- » odpowiadanie na pytania sprawdzające rozumienie tekstu
- » czytanie tekstu z podziałem na role
- » formułowanie pytań, które można zadać do mapy okolicy

Piktogramy:

- » **tablica:** dziadek, Gabrysia, informacja, jaskinia, jezioro, jeździć na rowerze, klasa, klasa 2a, las, list, mama, odwiedzać, oglądać, pani Ania, park, prababcia, tańce, walki rycerskie, wędrować, wujek, zamek
- » **polecenia:** Co można zobaczyć w miejscu, gdzie mieszka Gabrysia?

Jura Krakowsko-Częstochowska

Na południu Polski znajduje się Wyżyna Krakowsko-Częstochowska, zwana Jurą.

Jura Krakowsko-Częstochowska

podkowiec duży

Miliony lat temu znajdowało się tu ciepłe morze. Żyły w nim liczne zwierzęta, takie jak amonity i belemnity. Ich szkielety wraz z osadami morskimi opadały na dno i po upływie bardzo długiego czasu utworzyły widoczne dziś skały.

Swoje źródła ma tu wiele rzek, na przykład Warta, Pilica, Czarna Przemsza i Biała Przemsza. W Jurze mieszkają różne gatunki nietoperzy, które w jaskiniach znajdują bezpieczne schronienie.

Okiennik Wielki

Skąły przybierają ciekawe kształty. Na wielu z nich uprawia się wspinaczkę skalną.

zamek Ogrodzieniec

Na szlakach turystycznych można zwiedzić ruiny zamków.

Jaskinia Łokietka

Jura to kraina jaskiń. Ich badaniem zajmują się speleolodzy i archeolodzy.

Pustynia Błędowska

W Jurze znajduje się Pustynia Błędowska.

obuwik pospolity

warzucha polska

Jurę cechuje bardzo bogata roślinność, którą można podziwiać w lasach, na łąkach i na skałach. W tej okolicy rośnie wiele rzadko spotykanych roślin: brzoza ojcowiska, obuwik pospolity, przytulia krakowska i warzucha polska.

1. Wypisz ciekawe miejsca z okolicy Jury Krakowsko-Częstochowskiej.
2. Czy wiesz, jak wyglądają skamieliny amonitów i belemnitów?
3. Odszukajcie na mapie Polski Kraków i Częstochowę.

66 JURA KRAKOWSKO-CZĘSTOCHOWSKA

67

Strona: 66

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » świadomość istnienia interesujących miejsc w Polsce, które można zobaczyć w czasie wakacji lub wycieczki szkolnej

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » odszukanie Jury Krakowsko-Częstochowskiej na mapie Polski
- » uzupełnienie tabeli: *skały, jaskinie, rośliny, źródła rzek w Jurze Krakowsko-Częstochowskiej* na podstawie tekstu i znalezionych informacji
- » obejrzenie filmu o formach skalnych Jury Krakowsko-Częstochowskiej
- » pamięciowe opanowanie wybranych nazw geograficznych
- » układanie planu wycieczki do Jury Krakowsko-Częstochowskiej
- » układanie pytań do tekstu informacyjnego

Strona: 67

Teksty poleceń przed adaptacją:

1. Dowiedźcie się, jakie inne ciekawe miejsca są w tej okolicy.
2. Sprawdźcie w internecie lub w innych źródłach informacji, jak wyglądają skamieliny amonitów i belemnitów.
3. Odszukajcie na mapie Polski Kraków i Częstochowę.

Adaptacje graficzne:

- » zmieniono kolorystykę i układ wybranych elementów ilustracji (ramki z tekstem, tytuł)

Piktogramy:

- » **tablica:** Częstochowa, drzewo, góry, jaskinia, Jura Krakowsko-Częstochowska, Kraków, nietoperz, Pustynia Błędowska, roślina, skamielina, wędrować, wspinać się, zamek
- » **polecenia:** Odszukaj na mapie Kraków i Częstochowę

1. Opisz ilustrację. Użyj wyrazów z ramek.

2. Na czterech kartkach napiszcie jak najwięcej wyrazów, które oznaczają nazwy ludzi, zwierząt, roślin, rzeczy.

kto? co?
góral
owczarek
owce
świerk
kapelusze
chata

3. Dokończcie zdanie: „Biegam, czytam, skaczę z radości. Co robię? Wykonuję...”

co robi? co się z nim dzieje?
pływają
obserwuje
płynie
opalają się
budują

4. Jakie kolory widzisz na ilustracji? Napisz ich nazwy i ułóż je w kolejności alfabetycznej.

jaki? jaka? jakie?
błękitne
wysokie
czerwona
żółty
kudłaty
wąska

5. W każdej ramce jest jeden wyraz, który nie pasuje. Odszukaj go.

chata • jodła marynarz chusta • wysoki ryba	plywa • słucha wyjeżdża wędruje gwizdek • gwizdże	morskie słoneczna • biała mewa • kolorowe trójkątne
--	--	--

6. Wskaż dwuznaki w wyrazach napisanych w ramkach. Policz głoski i litery w tych wyrazach.

7. Ułóż zdanie z rozsypanki wyrazowej. Napisz je w zeszytcie.

bezpiecznych o wakacji czasie
w Pamiętajcie zabawach

68 ZAŁĘK SŁÓWEK – POWTÓRZENIE
69

Strona: 68

Teksty poleceń przed adaptacją:

1. Opowiedzcie, co przedstawiają ilustracje. Wykorzystajcie wyrazy zapisane w ramkach.
2. Na czterech kartkach napiszcie jak najwięcej wyrazów, które oznaczają nazwy ludzi, zwierząt, roślin, rzeczy.
3. Dokończcie: „Biegam, czytam, skaczę z radości. Co robię? Wykonuję...”

Adaptacje graficzne:

» zmieniono układ wybranych elementów ilustracji (ramki, obrazki)

Strona: 69

Teksty poleceń przed adaptacją:

4. Jakie kolory zostały użyte do namalowania tej ilustracji? Napiszcie ich nazwy i ułóżcie je w kolejności alfabetycznej.
5. W każdej grupie wyrazów ukrył się nieproszony gość. Odszukajcie go.
6. Wskażcie dwuznaki w wyrazach napisanych w ramkach. Policzcie głoski i litery w tych wyrazach.
7. Ułóżcie zdanie z rozsypanki wyrazowej. Napiszcie je w zeszytcie.

Adaptacje graficzne:

» usunięto wybrane elementy ilustracji (cienie)

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » utrwalenie wiadomości o częściach mowy
- » przypomnienie pytań do poszczególnych części mowy

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » dobieranie przymiotników do podanych rzeczowników
- » uzupełnianie zdań pasującymi czasownikami
- » układanie w kolejności alfabetycznej rzeczowników z grup tematycznych – warzywa, owoce, zabawki
- » opowiadanie o ilustracji/zdjęciu w odpowiedzi na pytania: *Kto? Co? Co robi? Jaka? Jaki? Jakie?*

Piktogramy:

- » **tablica:** *Co?, Co robi?, czasowniki, dziecko, jabłko, Jaka? Jaki? Jakie?, kochać, Kto?, piękny, przymiotniki, rzeczowniki, spać, wysoki, zaulek słówek*
- » **polecenia:** *Odszukaj wyraz, który nie pasuje, Ułóż zdanie z wyrazów i zapisz w zeszytcie*

Warmia i Mazury

Warmia i Mazury to jeden z najbardziej malowniczych regionów Polski. W tej części naszego kraju jest wyjątkowo dużo lasów, jezior i rzek. Mieszka tam też dużo dzikich zwierząt.

ryś

bielik

żuraw

zamek w Lidzbarku Warmińskim

Na Warmii i Mazurach można zobaczyć wiele ciekawych budowli: stare zamki, kościoły, cerkwie, pałace, wiatraki.

W Krainie Wielkich Jezior Mazurskich znajduje się największe polskie jezioro – Śniardwy.

Przez Warmię i Mazury przepływa wiele rzek. Jedną z nich jest Krutynia. Prowadzi nią popularny szlak kajakowy.

Jeziora i rzeki połączone są siecią kanałów. Tworzą atrakcyjne szlaki wodne. Takim szlakiem jest na przykład Kanał Elbląski.

kormoran

Krajobraz Warmii i Mazur obfituje w lasy iglaste, czyli bory. Żyje w nich wiele gatunków dzikich zwierząt. W niektórych miejscach można zobaczyć największe zwierzęta żyjące w naszym kraju – żubry. Kraina ta jest także siedliskiem ptaków chronionych, takich jak bieliki i orły przednie, oraz ptaków wodnych: żurawi, kormoranów, czapli.

1. Znajdź na mapie największe jeziora Warmii i Mazur.
2. Poszukaj informacji o ptakach wodnych żyjących na Warmii i Mazurach.
3. Wybierzcie region Polski. Przygotujcie prezentację na jego temat.

70 WARMIA I MAZURY

71

Strona: 70

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » budowanie wypowiedzi przez uczniów
- » praca z mapą
- » świadomość turystycznej atrakcyjności Warmii i Mazur

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » odszukanie na mapie Polski Warmii i Mazur
- » zaznaczanie jezior i kanałów na mapie regionu
- » wycieczka „palcem po mapie” po polskich jeziorach
- » zbieranie informacji o jeziorach
- » stopniowanie przymiotników określających jeziora, np. *głębokie, czyste, duże*; zapisywanie zdań dotyczących jezior
- » pamięciowe opanowanie wybranych nazw geograficznych
- » układanie pytań do tekstu informacyjnego o Warmii i Mazurach

Strona: 71

Texty poleceń przed adaptacją:

1. Odszukajcie na mapie największe jeziora znajdujące się na Warmii i Mazurach.
2. Poszukajcie w różnych źródłach informacji o wybranych ptakach wodnych żyjących na Warmii i Mazurach.
3. Wybierzcie się na wycieczkę palcem po mapie. Zaplanujcie, jaki region Polski odwiedzić. Zgromadźcie materiały na temat tego regionu, poszukajcie filmów i zdjęć. Przygotujcie własny miniprzewodnik.

Adaptacje graficzne:

- » zmieniono kolorystykę wybranych elementów ilustracji (tekst, ramki)

Piktogramy:

- » **tablica:** *dużo, duży, jezioro, kajak, kanał, las, łowić, łódź, odpoczywać, oglądać, pływać, pływać kajakiem, pływać łódką, połączone, ptaki, rzeka, wakacje, Warmia i Mazury, wędrować, wiatrak, zamek, zwierzęta, żaglówka, żeglować*

- » **polecenia:** *Znajdź na mapie największe jeziora Warmii i Mazur*

22

czerwca

Pierwszy dzień lata

Gazeta Przyjazna

Czasopismo klasy 2 Numer 15

Oto zdjęcie, które dziadek Gabrysi zrobił podczas pobytu w Norwegii. Pierwszy dzień lata na norweskiej wyspie Spitsbergen (czytaj: szpicbergen) wygląda inaczej niż w Polsce.

NASZE WAKACYJNE PLANY

Gdy zaczyna się lato, myślimy o wakacjach. Niektórzy z nas mają już plany wakacyjne:

<p>Slawek Chcę się nauczyć nurkować. Będę miał taką możliwość, bo wakacje spędzę nad jeziorem.</p>	<p>Emil Razem z rodzicami wybieram się na rajd po górach. Postanowiłem złożyć dziennik podróży.</p>	<p>Ola i Maja Wakacje spędzimy w domu. Rodzice zapisali nas na warsztaty malarskie.</p>
<p>Patryk Do leśniczówki wujka Adama zabiorę ze sobą aparat fotograficzny. Postaram się zrobić ciekawe zdjęcia.</p>	<p>Zuzia Pojadę na kolonie „Lato z astronomią”. Już się cieszę na nocne obserwacje nieba!</p>	<p>Ula Pierwsze dni wakacji spędzę u cici i wujka na wsi. Razem z Piotrkim będziemy obserwować ptaki.</p>

CIEKAWOSTKA
W tym roku najdłuższy dzień i najkrótsza noc w Polsce przypadają 21 czerwca. Dzień trwa wtedy około 17 godzin, a noc – około 7. Jest to przesilenie letnie.

PRZYPOMINAJKA

Pamiętajcie: jutro, 23 czerwca, **DZIEŃ OJCA**. Przygotujcie swoim tatom niespodzianki.

Wszystkim naszym Czytelniczkom i Czytelnikom życzymy bezpiecznych, zdrowych i słonecznych wakacji. Wróćcie do szkoły uśmiechnięci, wypoczęci i pełni energii!

Redakcja

72 GAZETA PRZYJAZNA – 22 CZERWCA
73

Strona: 72

Adaptacje graficzne:

- » zmieniono kolorystykę wybranych elementów ilustracji (tytuł, ramka z tekstem)

Strona: 73

Adaptacje graficzne:

- » zmieniono układ wybranych elementów ilustracji (ramki „Nasze wakacyjne plany”)

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » planowanie wakacyjnych wyjazdów
- » formułowanie spójnej wypowiedzi na zadany temat
- » powtórzenie dat rozpoczęcia lata i pozostałych pór roku

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » przypomnienie dat związanych ze zmianą pór roku
- » opisywanie wakacyjnych planów przez uczniów, np. *W wakacje chciałabym/chciałbym..., Marzę o....*
- » wskazywanie na mapie miejsc, do których wyjadą dzieci i zapisywanie ich nazw
- » zastanowienie się nad tym, dlaczego wakacje są potrzebne
- » planowanie atrakcyjnych wakacji bez wyjeżdżania
- » układanie życzeń na Dzień Ojca

Piktogramy:

- » **tablica:** czerwiec, długi, dzień, Dzień Ojca, gazeta, jezioro, krótki, lato, liczba, lornetka, malować, noc, nurkować, obserwować, obserwować niebo, planować, pływać, ptak, robić zdjęcia, wakacje, warsztaty malarskie, wędrować, wieś

Zamieszczono symbole umożliwiające wskazanie cech lata – długi dzień, krótka noc.

- » **polecenia:** Dwudziestego trzeciego czerwca jest Dzień Ojca

słowa: Agnieszka Frączek
muzyka: Mariusz Matuszewski

Jeszcze tylko chwilek parę...

Hej, popatrzcie na zegarek –
jeszcze tylko chwilek parę
i czy Gdańsk to, czy Opoczno
znów wakacje się rozpoczną.

refren:
A wakacje są po to,
żeby brykać z ochotą.
A wakacje są po to,
by oddawać się psotom!

Jeszcze sześć lub siedem chwilek
i pobiegnę za motylem,
a z ropuszką tuż po burzy
zgrabnie wskoczę do kałuży.

refren:
Bo wakacje są po to...

Już za cztery i pół chwili
skleć sobie fort z badyli,
z wiatrem w polu zagram w berka
i posłucham, co ptak ćwierka.

refren:
Bo wakacje są po to...

74 JESZCZE TYLKO CHWILEK PARĘ... 75

Strona: 74

Strona: 75

Adaptacje graficzne:

- » usunięto wybrane elementy ilustracji (oczy latawca, dziewczynka z liściem, lilia, cienie)

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » duży stopień trudności tekstu dla dziecka niesłyszącego słów

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » wiersz jako tekst piosenki – wskazanie tytułu, autora tekstu i muzyki
- » odnalezienie na ilustracji postaci wykonujących czynności opisane w tekście, opisanie wybranych czynności
- » wysłuchanie nagrania piosenki
- » wyjaśnienie znaczenia trudnych wyrazów z tekstu i nauka refrenu na pamięć
- » rozwijanie zdań, np. *Chłopiec łowi ryby. – Mały chłopiec łowi ryby. – Mały chłopiec siedzi w łódce i łowi ryby.*
- » spisanie rad na wakacje w formie zdań oznajmujących; wykonanie plakatu

Piktogramy:

- » **tablica:** czerwiec, długi, dzień, Dzień Ojca, gazeta, jezioro, krótki, lato, liczba, lornetka, malować, noc, nurkować, obserwować, obserwować niebo, planować, pływać, ptak, robić zdjęcia, wakacje, warsztaty malarskie, wędrować, wieś
- » **polecenia:** Co można robić w wakacje?

Agnieszka Frączek

Dziura

W kącie ogródka, obok rumianku,
ktoś dziurę wygrzył mi o poranku.
Spoglądam z góry w głąb czarnej dziury –
a tam stół, półki i abażury,
łóżko i pranie na długim sznurku,
biurko i róża w szklance na biurku.

– Kto się rozgościł w moim ogródku?! –
pytam i pytam, ale bez skutku...
Lecz nagle – co to? Jakież pazurki
kiwnęły na mnie prosto z tej dziurki,
a w ślad za nimi doleciał głosik:
– Wpadnij na ciastka.
Nie daj się prosić!...

Zwierz

Rozsiadł się pod drzewem zwierz.
Ani żółw to, ani jeź,
nie żyrafa i nie żubr,
żaden żuraw, żuk czy bóbr.

Rozsiadł się pod drzewem zwierz:
rzędy kłów i wzdłuż, i wszerz,
ogon, grzywa, uszu troje,
zakurzonych skrzydeł roje.

Co to za przedziwny zwierz?
Sam go spytaj, jeśli chcesz.

A to historia!

A to historia! W moim hamaku
śpi hipopotam.
– Halo, chłopaku! –
wołam, lecz hipcio chrapie w najlepsze.
Chuligan schował brzuch w moim swetrze,
lapy okręcił polarem w chmurki
(o! spod tej chmurki sterczą pazurki!),
pod ucho wsunął chustę z frędzlami...
Chyba na dobre chce zostać z nami!

Hm... skoro tak, to... Cicho już, ciii!
Nie hałasujmy, niech sobie śpi.

76 WIERSZYKI ORTOGRAFICZNE

77

Strona: 76

Adaptacje graficzne:

- » usunięto wybrane elementy ilustracji (refleksy światła, obrazek, lampa)
- » zmieniono kolorystykę wybranych elementów ilustracji (abażury, ściana)

Strona: 77

Adaptacje graficzne:

- » usunięto wybrane elementy ilustracji (liście, cień)

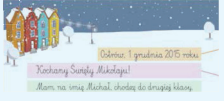

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » uczniowie niesłyszący zwykle nie mają kłopotów z ortografią, ale mogą mieć trudność z różnicowaniem wyrazów podobnych graficznie

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » wypisanie z wierszyków wyrazów z trudnością ortograficzną – przedstawienie znaczeń tych wyrazów np. za pomocą rysunków
- » pisanie wybranych wyrazów z pamięci
- » opisywanie dowolnej ilustracji wyrazami z ramek – ramki zawierają wyrazy podobne graficznie, ale o różnym znaczeniu, a także wyrazy zbędne do opisu
- » nazywanie trudności ortograficznej w każdym z wierszy

Co już wiemy? Co potrafimy?

 <p>Wiemy, jak opracować kodeks klasowy. Staramy się go przestrzegać.</p>	 <p>Dyskutujemy na różne tematy, na przykład: jakie są prawa dziecka, skąd się bierze szczęście, dlaczego warto czytać.</p>
 <p>Czytamy opowiadania, baśnie, wiersze, legendy.</p>	 <p>Potrafimy napisać list, życzenia, zaproszenie.</p>
 <p>Bawimy się w aktorów.</p>	 <p>Staramy się poprawnie pisać wyrazy z trudnościami ortograficznymi.</p>

78
CO JUŻ WIEMY? CO POTRAFIMY?

79

Strona: 78

Strona: 79

Na co szczególnie zwrócić uwagę?

- » samodzielne czytanie przez uczniów

Proponowane ćwiczenia dodatkowe:

- » klasowy konkurs umiejętności
- » zapisywanie osiągnięć i umiejętności w formie zdań oznajmujących, np. *Znam kodeks klasowy. Wiem, jakie są prawa dziecka. Czytam...*

Autorki: **Maria Lorek, Monika Zatorska**

Konsultanci:

konsultacja merytoryczno-dydaktyczna – **dr hab. Eugenia Rostańska**; przyrodnicza – **dr Piotr Klepacki**

Recenzenci:

recenzja merytoryczno-dydaktyczna – **dr hab. Małgorzata Żytko, prof. UW**;
przyrodnicza – **dr Mirosław Dolata**; językowa – **prof. dr hab. Jerzy Podracki**;
ds. równościowych – **dr Iwona Chmura-Rutkowska**

Redakcja merytoryczna: **Magdalena Chlebowska, Alina Namiecińska**

Redakcja językowa: **Monika Niewielska**

Dyrektor artystyczny, koncepcja graficzna: **Artur Matulaniec**

Grafik, projekt okładki: **Katarzyna Trzeszczkowska**, grafik: **Ewa Marszał**

Teksty: **Agnieszka Frączek, Roksana Jędrzejewska-Wróbel, Janusz Korczak, Marcin Malec, Edward Szymański, Natalia Usenko**

Fotoedycja, produkcja sesji: **Maciej Marcinek**

Stylizacja i scenografia: **Katarzyna Mickiewicz, Katarzyna Trzeszczkowska**

Rekwizyty: **Beata Stachańczyk**

Skład i łamanie: **Olga Latuszkiewicz, Jarosław Pawłowski**

Redakcja techniczna: **Maria Kaszkowiak**

Korekta: **Małgorzata Chrobak, Ewa Grzona**

Wydanie I, 2016

Wydawca: **Ministerstwo Edukacji Narodowej**

Warunki korzystania z podręcznika: www.naszaszkoła.men.gov.pl

Adaptacja dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (uczniów niepełnosprawnych mających trudności w uczeniu się i/lub komunikowaniu się, w tym niesłyszących i słabosłyszących, z upośledzeniem umysłowym, autyzmem i afazją)

Adaptacja polegała na modyfikacji tekstów i ilustracji z uwzględnieniem potrzeb komunikacyjnych i edukacyjnych ww. uczniów.

Szczegółowe omówienie wprowadzonych zmian znajduje się w poradniku dla nauczyciela dostępnym na stronie:

www.naszelementarz.men.gov.pl

Uniwersytet Warszawski, Wydział Polonistyki, Pracownia Lingwistyki Mígowej, ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa

Autorzy: **Agnieszka Bajewska-Kołodziejak, Katarzyna Cichočka-Segiet, Małgorzata Czajkowska-Kisil, Emilia Danowska-Florczyk, Piotr Mostowski, Paweł Rutkowski, Małgorzata Skuza, Krystyna Ziątek**

Recenzenci: recenzja surdopedagogiczna – **Justyna Kowal**; oligofrenopedagogiczna – **Beata Rola**;

w zakresie alternatywnych i wspomagających metod komunikacji – **Agnieszka Pilch**; językowa – **Małgorzata Burta**

Redaktorzy merytoryczni: **Paweł Rutkowski, Piotr Mostowski**

Redaktor językowa: **Emilia Danowska-Florczyk**

Adaptacja grafik, skład i łamanie: **Łukasz Kamieniak**

Kierownik adaptacji: **Paweł Rutkowski**

Rok adaptacji: 2016

Materiały na licencji Creative Commons – Uznanie Autorstwa 3.0 Polska (szczegóły www.naszaszkoła.men.gov.pl):

Teksty: **Agnieszka Frączek, Roksana Jędrzejewska-Wróbel, Janusz Korczak, Marcin Malec, Edward Szymański, Natalia Usenko**

Ilustratorzy: **Magdalena Babińska** – s. 42, 43, 56, 58, 78, III strona okładki; **Marta Drapiewska** – I strona okładki, strona tytułowa, s. 6–7, 8, 9, 29, 30, 31, 43, 47, 49, 53, 64, 68, 69, 73; **Alicja Gapińska** – s. 28–29, 52, 62–63, 69, 78; **Andrzej Gosik** – s. 34–35; **Artur Gulewicz** – s. 14–15, 20–21, 78, 79; **Elżbieta Kidaćka** – s. 18–19, 26–27, 38, 39, 54–55, 76–77, 78; **Daniel Rudnicki** – s. 10–11, 12–13; **Piotr Rychel** – II strona okładki, s. 24, 25; **Elżbieta Śmietanka-Combik** – s. 2, 5, 44, 45, 46, 47, 48, 65, 78; **Beata Stachańczyk** – s. 52–53; **Beata Zdeba** – s. 74–75.

Autorami prac na s. 32–33 są dzieci ze Szkoły Podstawowej Fundacji „Elementarz” w Katowicach.

Fotograficy i fotografie: **Krzysztof Hrynczyszyn** – s. 60 (pletwonurek); **Manufaktura Papieru Czerpanego w Kobylce** – s. 51 (tabliczki woskowe);

Marcin Morawski – s. 60–61 (Marcin Malec i Cyber-Ryba); **Tomasz Piłat/Robert Sobociński** – s. 4 (dzieci), s. 16–17 (dzieci, doświadczenia z wodą), s. 22–23 (dziewczynka), s. 40–41 (dzieci, dzień gier i zabaw), s. 46, (dzieci), s. 50–51 (dzieci w manufakturze papieru), s. 56–59 (dzieci, festiwal nauki), s. 79 (dziewczynka); **Tomasz Piłat** – s. 26 (strach na wróble), s. 33 (prezent dla mamy), s. 40 (zabawki), s. 47 (zakładki do książek), s. 73

(lornetka, farbki, zeszyt), s. 79 (rzeźba królowny); https://pl.wikipedia.org/wiki/Salmo_trutta – s. 12 (pstrąg); https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Grand_Rhinolophe.jpg – s. 67 (podkowiec duży); https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Wazucha_polska_centuria_4.JPG – s. 67 (wazucha polska).

Zdjęcia na s. 50–51 wykonano w Manufakturze Papieru Czerpanego w Kobylce.

Materiały poza licencją Creative Commons – Uznanie Autorstwa 3.0 Polska (szczegóły www.naszaszkoła.men.gov.pl):

Zdjęcia i agencje fotograficzne: **Bartosz Bobkowski/Agencja Gazeta** – s. 5 (defilada orkiestr); **Andrzej Zygmontowicz/Reporter** – s. 12 (belona); **FLPA/Jack Perks/East News** – s. 12 (okoń, dno jeziora); **Ron and Valerie Taylor/ardea.com/East News** – s. 13 (ławica śledzi); **Gerard Lacz/East News** – s. 13 (dorsz); **Vladimir Vitek/Photogenica** – s. 13 (szczupak); **Bios Photo/East News** – s. 13 (losos); **Paweł Lapiński** – s. 13 (dno morza); **Photogenica** – s. 16

(tło krople wody); **Photogenica** – s. 36 (pióro sójki); **Ardea Picture Library/East News** – s. 36 (sójka); **Piotr Placzkowski/Reporter** – s. 37 (bielik, żuraw); **Imago/East News** – s. 37 (labędz niemy); **Value Stock Images/East News** – s. 37 (mysiokrólik); **Photogenica** – s. 46 (książka, stosik książek, niebieska książka); **Photogenica** – s. 48 (zeszyt); **Photogenica** – s. 51 (tabliczka gliniana); **East News** – s. 51 (papierus), **Photogenica** – s. 60 (rafa koralowa); **UIG/East News** – s. 60 (wrak statku); **Photogenica** – s. 65 (park); **Mariusz Cieszewski/Fotcom** – s. 66–67 (Jura Krakowsko-Częstochowska);

Włodzimierz Porębski – s. 66–67 (Okiełnik Wielki, zamek Ogrodzieniec, Pustynia Błędowska); **Krzysztof Chojnacki** – s. 66 (Jaskinia Łokietka); **Jan Kucharczyk/East News** – s. 67 (obuwik pospolity); **Mariusz Świtulski/Photogenica** – s. 70–71 (jezioro); **Piotr Placzkowski/Reporter** – s. 70 (rzeka Krutynia, Kanał Elbląski);

Jan Włodarczyk/East News – s. 70 (jezioro Śniardwy); **Eric Isselée/Photogenica** – s. 70 (kormoran); **Photogenica** – s. 71 (bielik, ryś); **Mircea Bezerghéanu/Photogenica** – s. 71 (żuraw zwyczajny); **Rafał Jabłoński/East News** – s. 71 (zamek w Lidzbarku Warmińskim); **Andrzej Kozik** – s. 72 (Norwegia); **Tomohiro Iwanga/amanaimages/Corbis/FotoChannels** – s. 73 (aparat fotograficzny); **Andrea Crisante/Photogenica** – s. 73 (teleskop);

Ilya Andriyanov/Photogenica – s. 73 (sprząd do nurkowania); **Michał Marcol/Photogenica** – s. 73 (łaka); **Sergey Rusakov/Photogenica** – s. 79 (pingwin); **Anastasiya Maryankova/Photogenica** – s. 79 (krajobraz); **NREY/Photogenica** – s. 79 (tulipany).

Zdjęcia agencji fotograficznych można nieodpłatnie publikować m.in. do użytku edukacyjnego i promocyjnego (szczegóły www.naszaszkoła.men.gov.pl).

Minister Edukacji Narodowej zgodnie z art. 22c ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, Dz.U. z 2004 r.

Nr 256, poz. 2572, z późn. zm. zasięgnął opinii rzeczoznawców: dr hab. Ewy Skrzetuskiej i dr hab. Katarzyny Kłosińskiej.

„Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 2. Część 4” autorkę Marii Lorek, Moniki Zatorskiej zostaje dopuszczony z mocy prawa do użytku szkolnego (art. 22c ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.). Rok dopuszczenia: 2015

PORADNIK DLA NAUCZYCIELA

„Nasza szkoła.
Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 2.”
składa się z czterech części:

1. część

2. część

3. część

4. część

pracownia
lingwistyki
migowej

The Picture Communication Symbols ©1981–2016 by Mayer-Johnson LLC.
All Rights Reserved Worldwide. Used with permission.
Boardmaker™ is a trademark of Mayer-Johnson LLC.

Warszawa 2016
ISBN 978-83-64735-74-5 (całość)
ISBN 978-83-64735-78-3 (część 4)

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

